Эхэ найхан чөтагаа эб хамта мандуулая!

# БУРЯАД ҮНЭН

1921 оной декабриин 21-нээ гарана

Бүгэдэ арадай газетэ

1994 АВГУСТ 6
Зунай адаг сагаагшан хонин нарын 29
СУББОТО
Гарагай 7
№ 150 (18992)
Газетын сэн захилай 10 тух.
Хэлсээтэ сэн

Өлөөдэр—Түмэр замшанай үдэр

Мүнөөдэрэй шухала асуудал

# МЭРГЭЖЭЛЭЭРЭЭ ОМОГОРХОДОГБИ

2

...залан сасуутанайхинаамни ...илгаатай байхагүй. Түн... ...ртагта түрэнэнби. Тэндээл... ...н дүүргэгдээ. Эрэ хүн ...албанда мордогдоо нааб...

...нэтэ далайн Сэрэгэй Флод... ...бусахадаа, Улаан-Удын ...подо тогтожо, эндэ нээг... ...тын туналагшадые бэлдэ... ...уралсаа бэлэйб. «Мэргэ... ...улбэ,.. найшаалла хүртэ... ...ина «Локомотивна депо... ...габа» гэнэн гансал тэм... ...н дэбтэр соо бэшээтэй...

...анаа мэргэжэл шэлэнэн... ...хэ гү, али багаханааршье ...ходол омогорхолой мэдэ... ...нэ—хүндэшье, хүндэтэй... ...ржал. Тиимэнээ хэдынэй... ...та журам баримталдаг ...ааб даа. «Нула табинан ...нан дээнэн» боложо, ар... ...шууржа ябаха хүн минии ...гэхэ гү, али суг хүдэлэг... ...а байхагүй. Юуб гэхэдэ, ...дэ, дүүргэхэдэ тусхай ...архин үнэртэй байгаа ...локомотив жолоодохо ...нараар хаһаад, деподоо ...элмэри хүүлэдэг байнан ...нэегүй үлдэдэг болохой.

...элэй дүнгүүдые харахада, ...ганануудаар депоноомнай ...кун гаргагдаһан байха. ...й үедэ тэдэнэй гаргагда... ...хүдэлмэришэд дуталда... ...тиимэнээ ажалдаа ондоо ...н байхаяа болинхой. Тиа... ...лохон «дарамтаһаа» су... ...хэлэбэл, алдуу болохо... ...предприятинуудһаа захил... ...хүдэлмэриин хэмжээнэй ...ходо, нигэжэ хүдэлмэри... ...дүүрэн хүсөөрөө хүдэлхэ ...шэбди.

...анаа тэгшэлхэ юумэмни ...хүдэлөөд ябаа һаа, ажал... ...гэжэ айха айлта манай ...й. Хэдэн урсалта эрьел... ...налис, капиталис байгуу... ...нэлгэдэжэшье байгаа ...ажал хэрэггүй. боложо, ...най хаагдахагүй.

...р замшан хадаа гүрэн до... ...тэн политикада хабаада... ...далгаа хэхэ ёногүй зон ...шье даб дээрэ ехэ дураа ...оумэн хүдэлмэридэмнай ...энги. Салингыемнай, за... ...руулашье һаа, респу... ...д ажахынуудта орходоо, ...дэг.

...лнуудээр хангалга муу... ...Тэбэшье локомотив-вагон ...заводой хажуулаа байнан ...ар байгдана гээшэ. Хоо... ...ньье үгэлсэжэ, абалсажа ...ха юмбибди.

...жа дүүрэнэн аад. мүн... ...егүй дээрэнээ эзэдтэнь ...ам дээрэ табигдаад бай... ...лектровоз болон ваго... ...аа, түс заводой СНГ-гэй ...ндэ байгаа һаань, баһал ...ка байха нэн хабди гэ... ...алайшье таатай бэшэгшэ.

...р локомотивууд Слюдян... ...ко завод хүрэтэр ашаа болон пассажирнуудые зөөдэг юм. Би мүнөө Эрхүүгэй областиин Зима хотоһоо Улаан-Удэ ерэдэг пассажирска поездые Слюдянкаһаа нааша жолоодожо ерээд байнаб. Үглөөдэр Петровск-Забайкальск станци хүрэтэр жолоодохо даабаритайб. Ямаршье сагта вагондо нуунан хэдэн мянган хүнүүдые замдаа гэнэ усалгуйгөөр зориһон газартань хүргэхэ гээшэ манай, машинистнэрэй, гол зорилго мүн. болоно.

Валерий Александрович Кичешкин, Виктор Михайлович Дорофеев, Владимир Михеевич Иренов гэхэшэлэн үнинэй найдамтайгаар хүдэлжэ, коллектив соогоо хүндэтэй болоһон нүхэд олон юм даа. Эдэнэрнай суг хүдэлһэн нүхэдтөө дүй дүршэлөө дамжуулжа, шадабаринень дээшэлүүлхые саг үргэлжэ оролдодог гээшэ.

Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада гүрэн түрымнай байдалда гайхамааршье, голхорморшье хубилалтануд болоно гээшэ. Жэшээнь, локомотив-вагон заһабарилгын заводой зарим цехүүд захилай хомордоһон ушараа удаахан сагаар зогсоогдожо байна ха юм.

Би өөрөө уруу дуруу боложо ябадагүй, оптимис сэдьхэлтэй хүм. Муу болоо һаа, хододоо муу байхагүй. СНГгэй гүрэнүүдэй, СССР байхадаа нөөсэнүүдынь мүнөө дуулжа байнан байха. Гүрэн бүхэнэй өөнэдынгөө заводуудые богонихон хугасаада барижархиха бэшэ хадань «дүтын харинн» гүрэнүүдһээ захилшууд дахинаа ерэжэ, үнөөхил ЛВРЗгэйнгээ зогсоогдоһон түхеэрэлгэнүүдые хүдэлгэхэл ёнотой гэжэ һанадагби.

Энэ жэшээдэ үндэһэдхэдэ, арадай ажахыда хэрэгтэй бүхы предприятинуудурданайхидал, уридшалан хараалһан түсэбөөр бэшэ, харин дэлгүүрэй экономикын жама ёһоор, хэрэглэгшэдэй захилай хэмжээгээр, олые бэшэшье һаа, шанар һайнтай продукци таһалгаряагүй үйлэдбэрилжэл байлаг болохэ бэшэ гү? Нэгэ үтөөр хэлэхэдэ, хүдэлмэринин һуурин бүхэниие шадабари түгэс мэргэжэлтэй эзэлдэг болохо гэжэ этигэдэгби.

**Б. СИБИРЯКОВ,**
**1-дэхи классай машинист.**

Буряад Республикын Арадай Хуралай ТОГТООЛ

## «БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ДЕПУТАДАЙ СТАТУС ТУХАЙ» БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХУУЛИИЕ, «БУРЯАДАЙ ССР-эй АРАДАЙ ДЕПУТАДАЙ СТАТУС ТУХАЙ» ХУУЛИИЕ ХЭРЭГЛЭХЭ ГУРИМ ТУХАЙ» БУРЯАДАЙ ССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ТОГТООЛЫЕ БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН АРАДАЙ ХУРАЛАЙ ДЕПУТАДУУДТА ДЭЛГЭРҮҮЛЭН ХЭРЭГЛЭХЭ ТУХАЙ.

Буряад Республикын Арадай Хурал **нигэжэ тогтоообо:**

1. «Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудай статус тухай» Буряад Республикын Хуулиин баталагдан абтагдатар Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадуудта иимэ хуулинууд хабаатай гэжэ тоолохо;

— 1990 оной октябриин 15-да баталагдаһан «Буряад Республикын арадай депутадай статус тухай» Буряад Республикын Хуули, удаань оруулагдаһан хубилалтануд ба нэмэлтэнүүдтэйгээр, Түс Хуулиин 3-дахи, 4-дэхи, 7-дохи, 8-дахи статьянуудһаа, мүн 12-дохи статьягай 2-дохи хубиин 7-дохи хүсэнэгһөө, 23—25 статьянуудһаа, 32-дохи статьягай нэгэдэхи хубиһаа бэшэниинь хүсэндөө байха;

— 1990 оной октябриин 15-да баталагдаһан «Буряадай ССР-эй арадай депутадай статус тухай» Хуулние хэрэглэхэ гурим тухай» Буряадай ССР-эй Верховно Сэведэй Тогтоолые, Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадаар һунгагдаһан үдэрһөө хойшо, түс Хуулиин 5-дахи, 8-дахи статьянуудһаа бэшэниинь.

2. Депутадай ажал ябуулгатай холбоотой һара бүриин гаргашанууд, мүнгэнэй үнэ сэнгэй уналгые хараада абалсан, һарын ажалай түлөэри болгон үгтэдэг эгээн доодо захын мүнгэнэй хэмжээгээр, мүн Россин Федерациин хуулиар тогтоогдоһон хэмжээгээр командировкодо гаргашалагдаһан мүнгэн Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадта түлэгдэдэг.

3. Буряад Республикын нютагай өөһэдөө хүтэлбэрилгын зургаанууд тус тус һунгуулиин округуудта Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадта депутадайнгаа эрхэ түлөөлэлгые бэелүүлхын тула хэлхеэ холбооной хэрэгсэлнүүдээр хангагдаһан, тусхай түхеэрэлгэтэй амяараа байра, транспорт үгэхэ, уялгатай. Эдэ гаргашануудайнь мүнгэн республикын бюджедһээ түлэгдэхэюм.

4. Мүнөө хүсэндөө байһан хуулинуудта зүришэлдэхэгүйгөөр депутадай статус тухай хуулиин проект бэлдэхыень, удаань Арадай Хуралай ээлкээтэ сессидэ хаража үзэхөөр табихыень Арадай Хуралай Гүрэнэй байгууламжын нютагай өөһэдөө хүтэлбэрилгын, хуули гаргалгын, хуулиин болон хуули сахилгын талаар комитедтэ даалгаха.

Туе тогтоол баталагдан абтаһан үдэрһөө хүсэндөө ороод, «Буряад Республикын Арадай Хуралай депутадай статус тухай» Буряад Республикын Хуулиин баталан абахада, хүсэниинь болюулагдаха юм.

**Буряад Республикын Арадай Хуралай Түрүүлэгшэ**
**М. СЕМЕНОВ.**

Улаан-Үдэ хото,
1994 оной августын 1.

Адууһа малда—элбэг тэжээл

# УРГАҺЫЕНЬ СҮМ СУГЛУУЛЖА АБАХА

Хурамхаанай колхозой түрүүлэгшэ П. Д. Цыденовэй мэдүүлһэнэй ёһоор, ажахын адууһа малда байгша ондо тиимэ ехэ үбһэн хэрэгтэй болохогүй юм. Эдэнэр мүнөө жэлдэ 6000 центнер үбһэ нөөсэлхэ ёнотой аад, ган гасуурай болоһонһоо тэды шэнээниие суглуулжа абахань ехэл хүшэр байна. Гэбэшье иимэ байдалай хэды тохёолдонхойшье һаа, колхозой үбһэшэд 8000 центнер тэжээл бэлэдхэхэ аргатай. Тиихэдэ энэ жэлдэ 361 гектарта таригдаһан зелёнкоёо хуряажа абаха болоно. Гэбэшье тэжээлэй ургамалнууд эндэ бии юм. Эдэнээ бүлтыень сүм суглуулжа абахадаа, тэдэнэр условно малай толгой бүхэндэ дунда зэргээр 10 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй тэжээл бэлэдхэхэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахын үбһэшэд урдаа табигдаһан зорилгоёо хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилэнхэй. Бүхы бии байһан сабшалангуудаа үбһэшэдэй 7 звенодо хубаарилжа үгөө. Эдэ звенонуудые дүршэлтэй, нютаг нугадаа суутай, хүндэтэй хүнүүд даажа абанхай юм. Звено бүхэн арга шадал соогоо запас хэрэгсэлнүүдээр, тоһо түлишын материалнуудаар, эдеэ хоолоор хангагдаа. Анхандаа эдэ бүгэдые олохонь хүнгэн байһан ааб даа. Харин мүнөө тоһо түлишэ, запас хэрэгсэлнүүдые, адагынь хилээмэ худалдажа абахань хүшэрхэн асуудал болонхой бшуу.

Үбһэ бэлэдхэхэ хаһа түлэгтөө оронхой. Июлиин һүүл багта мянгаад центнер үбһэн һүрилэгдэжэ абтаба.

Үнгэрһэн жэлэйнгээ дутагдалнуудые хараада абажа, ажахын үбһэшэд мүнөө жэлдэ доро газарайнгаа ногоос сабшажа, хуряана. Зүгөөр эндэ хуушан техникэнь эбдэржэ, һаад ушаруулна.

Эбдэрһэн техникэеэ түргэн саг соо заһабарилхын тула тусхай бригада байгуулаа. Эдэнэр автомашинаар ябажа, звенонуудай машина, техникыень заһабарилжа үгэнэ. Юрэдөөл, эндэ үбһэ бэлэдхэхэ ажал эхилбэ гээшэ.

**В. НИМАЕВ.**

Хурамхаанай аймаг.

# СЭЛМЭГ ҮДЭРНҮҮДЫЕ ДҮҮРЭНЭЭР ХЭРЭГЛЭН...

Ганса Кабанскын аймагай хүдөөгэй ажахынууд 17 мянган центнер үбһэ бүлэдхээ. Загарайн, Хорнин, Хяагтын аймагуудай ажалшад үбһэ хурялгадаа ехэ ороойтожо ороо. Эдэнэр бухал, һүринүүдые үшөөл табяагүй байһаар. Баргажанай, Хурамхаанай аймагуудта хабарһаа нааша дуһалшье бороо ороогүй. Тарялан-сабшалангыань гасуурта дайрагдаба. Тингэбэ яабашье түс аймагуудай хүдөөгэй ажалшад үбһэ хуряаха харюусалгатай ажалаа саг болзортонь эхилһэн юм. Эдэнэр гол горходой, нуур, сөөрэмүүдэй эрьеэр ургаһан ногоо сабшажа, һүрилнэ. Хурамхаанай аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 200 ажалшад үбһэ бэлэдхэхэ ажалда хабаадалсана. Эдэнэр 35 мянган центнер үбһэ бэлэдхэхэ, 60 мянган центнер силос, сенаж дараха даабаритай юм. Мүнөө 9 мянган центнер үбһэ һүрилөөд байна.

— Августын дүүрэтэр шангаханаар хүдэлжэ, үхэр малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ болоод байнабди. Нажарай нарата дулаан үдэрнүүдые дүүрэнээр хэрэглэжэ шадаа һаа, бидэ даабариие дүүргэхэбди,—гэжэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Г. Н. Цыренов хэлэнэ.

Буряад ороноймнай хүдөөгэй ажалшад урдаа табиһан хүнгэн бэшэ зорилгоёо бэелүүлжэ, үбэлдөө бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ бэзэ гэзд найдая.

**З. ТЭЛИН,**
**хүдөө бэшэгшэ.**

# ЭМХИДХЭЛГҮЙҺӨӨ ЭХИТЭЙ

Тариашадай ажахынуудай «Сибиряк» нэгэдэлэй ахамад агроном Ю. В. Усольцевой мэдүүлһэнэй ёһоор, байгша ондо энэ нютагаар ургаса ногоон тиимэ муу бэшэ юм. Ажахын мэдэлэй 700 гектар нуга сабшалан дээрэ нёдондонойхиһоо үлүү баян ургаса гаранхай. Эдэнэр мүнөө жэлдэ нинтын адууһа малда 15 мянган центнер үбһэ бэлэдхэжэ абахаар түсэблэнэ. Ажахын отделени бүхэндэ тракторай 3 косилка, Түнхэнэй отделенидэ трактورна 4, морин 2 косилка хүдэлгэгдэжэ эхилбэ. Нэгэдэл дотор үбһэшэдэй 5 звено байгуулагданхай. Нёдондо жэлдэ эды звено хүдэлһэн юм. Отделениие эрхилэгшэд үбһэшэдэй звенонуудые мүнөө жэлдэ даахаар томилогдоо.

Үбһэндэ орохо гэһэн болзор гаргаһанһаань хойшо хорёод үдэр үнгэршэбэ. Энэ хугасаа соо тиимэ гэхээр үбһэн балай бэлэдхэгдээгүй. Зариинскын отделенидэ 1200 центнер үбһэн, Ахалигай отделенидэ 700 центнер үбһэн даб дээрэ нөөсэлэгдөө. Еловкын, Түхэреэнэй, Түнхэнэй отделенинүүдтэ тэдээнһээ доошо үбһэн бэлэдхэгдэнэн байха юм. Һу һаалинн 3 фермэдэ даб дээрэ үбһэн нөөсэлэгдэжэ абтаагүй байһаар. Юрэдөөл, энэ ажахыда тэжээл бэлэдхэхэ кампани ехэл унжагайгаар эхилэнхэй. Үбһэшэдэй звенонуудта эмхидхэл нилээд һула. Елсвкын, Түхэрезнэй отделенинүүдтэ июлиин хорёод болотор үбһэндөө үнөө ороогүй байгаа. Ахалигай, Зариинскын отделенинүүдтэ бэлэдхэгдэһэн үбһэнэй шанарынь муу.

Эдэ баримтанууд юу гэршэлнэб гэхэдэ, тариашадай ажахынуудай «Сибиряк» нэгэдэлэйхид үбһэ бэлэдхэхэ хүдэлмэреэ эмхи гуримгүйгоор эхилээ бшуу. Ургаса ногооной хэды һайнаар ургаһайшье һаань, эмхидхэл муутайгаар эрхилһэнһэнь, байгша ондо нинтын адууһа мал нёдондонойхидол алляар дахинаа үлэн хоохон үбэлжэхэнь холо бэшэ болонхой.

**А. БОБКОВ,**
**«Салан» газетын корр.**

Түнхэнэй аймаг.

Үндэр ургаса—үдэр бүриин оролдолгоһоо

# ОЛЗОЁО АРЬБАДХАХЫЕ ОРОЛДОНО

**Бэшүүрэй районой «Победа» колхозой огородшод нёдондо жэлдэ, бэшэ ажахынуудайхида орходоо, огородой эдеэ ургуулха талаар һала амжалта туйлажа шадаһан байна. Звеное даагша Владимир Ильич Сукневой, тэрэнэй туһалагша агроном мэргэжэлтэй Александр Гаврилович Синицынэй хүтэлбэри доро ажахын овощ ургуулагшад 12 гектар талмайн гектар бүхэнһөө дунда зэргээр 260 центнер ургаса ургуулжа абаа бэлэй. Хуряаһан энэ продукция худалдажа, тэдэнэр бүхыдөө 80 мили...**

Тус ажахын огородшод энэ жэлэй сезониие ямараар эхилбэб гээд харабал, нэн түрүүн звенодо хубилалтанууд болоо. Владимир Сукнёвой ондоо ажалда ороходонь, тэрэнэй орондо Надежда Ефимовна Смолина энэ коллективые хүтэлбэрилдэг болобо. Тэрэ огородшоноор хүдэлһэн хадаа энэ туша...

Огородшодой звено тиимэ ехэ бэшэ юм. Гол хүдэлмэришэдынь бүхыдөо 18 хүн болодог. Эдэнэрэй динлэнхинь эхэнэрнүүд. Эндэ техникэ, түхеэрэлгэнүүдые ябуулха эрэмүүл баһал хэрэгтэй юм ааб даа. Звеногой гэшүүд байгша ондо морхоо... ...ургаса ногооной хэды һайнаар ургаһайшье һаань, эмхидхэл муутайгаар эрхилһэнһэнь, байгша ондо нинтын адууһа мал нёдондонойхидол алляар дахинаа үлэн хоохон үбэлжэхэнь холо бэшэ болонхой.

**А. БОБКОВ,**
**«Салан» газетын корр.**

Түнхэнэй аймаг.

# ҮРГАҺЫЕНЬ СҮМ СУГЛУУЛЖА АБАХА

Хурамхаанай колхозой түрүүлэгшэ П. Д. Цыденовэй мэдүүлһэнэй ёһоор, ажахын адууһа малда байгша ондо тиимэ ехэ үбһэн хэрэгтэй болохогүй юм. Эдэнэр мүнөө жэлдэ 6000 центнер үбһэ нөөсэлхэ ёнотой аад, ган гасуурай болоһонһоо тэды шэнээниие суглуулжа абахань ехэл хүшэр байна. Гэбэшье иимэ байдалай хэды тохёолдонхойшье һаа, колхозой үбһэшэд 8000 центнер тэжээл бэлэдхэхэ аргатай. Тиихэдэ энэ жэлдэ 361 гектарта таригдаһан зелёнкоёо хуряажа абаха болоно. Гэбэшье тэжээлэй ургамалнууд эндэ бии юм. Эдэнээ бүлтыень сүм суглуулжа абахадаа, тэдэнэр условно малай толгой бүхэндэ дунда зэргээр 10 центнер тэжээлэй единицын хэмжээнэй тэжээл бэлэдхэхэ байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахын үбһэшэд урдаа табигдаһан зорилгоёо хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ эхилэнхэй. Бүхы бии байһан сабшалангуудаа үбһэшэдэй 7 звенодо хубаарилжа үгөө. Эдэ звенонуудые дүршэлтэй, нютаг нугадаа суутай, хүндэтэй хүнүүд даажа абанхай юм. Звено бүхэн арга шадал соогоо запас хэрэгсэлнүүдээр, тоһо түлишын материалнуудаар, эдеэ хоолоор хангагдаа. Анхандаа эдэ бүгэдые олохонь хүнгэн байһан ааб даа. Харин мүнөө тоһо түлишэ, запас хэрэгсэлнүүдые, адагынь хилээмэ худалдажа абахань хүшэрхэн асуудал болонхой бшуу.

Үбһэ бэлэдхэхэ хаһа түлэгтөө оронхой. Июлиин һүүл багта мянгаад центнер үбһэн һүрилэгдэжэ абтаба.

Үнгэрһэн жэлэйнгээ дутагдалнуудые хараада абажа, ажахын үбһэшэд мүнөө жэлдэ доро газарайнгаа ногоос сабшажа, хуряана. Зүгөөр эндэ хуушан техникэнь эбдэржэ, һаад ушаруулна.

Эбдэрһэн техникэеэ түргэн саг соо заһабарилхын тула тусхай бригада байгуулаа. Эдэнэр автомашинаар ябажа, звенонуудай машина, техникыень заһабарилжа үгэнэ. Юрэдөөл, эндэ үбһэ бэлэдхэхэ ажал эхилбэ гээшэ.

**В. НИМАЕВ.**

Хурамхаанай аймаг.

# БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮД, ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТАНУУД

**«Буряад Республикын транспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ»**

**Бибишев** Юрий Сергеевичтэ — вагоно-колесно цехэй электромонтер.

**Емельянов** Федор Григорьевичто—үйлэдбэриин таһагай начальникай орлогшо.

**Филатов** Василий Демьяновичта — технологическа хэрэгсэлнүүдэй цехэй слесарь.

* * *

Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогые барилгада эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө Буряад Республикын **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаба гэбэл:

**Абрамов** Леонид Анатольевичые — «Воссибмостострой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй хүүргэ барилгын 57-дохи поездын модошо дархан.

**Булатов** Александр Григорьевичые — «Запбамстройметханизация» гэжэ акционернэ бүлгэмэй оньһожоруулагдамал 136-дахи колонныи бульдозерой машинист.

**Вострецов** Александр Александровичые — «Запбамстройметханизация» гэжэ акционернэ бүлгэмэй оньһожоруулагдамал 163-дахи колонныи жолоошон.

**Давидюк** Василий Ивановичые— Муйскын районой «Витим» алта олзоборилгошодой артель» гэжэ предприятинн правлениин түрүүлэгшэ.

**Дергачев** Анатолий Григорьевичые — «Запбамстройметханизация» гэжэ акционернэ бэлгэмэй оньһожоруулагдамал 136-дахи колонныи начальник.

**Ильченко** Татьяна Ивановнае — Муйскын районно хэлхеэ холбооной таһагай оператор.

**Клычков** Сергей Григорьевичые — «Востсибмостострой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй хүүргэ барилгын 53-дахи отрядай жолоошон.

**Любченко** Аркадий Федоровичые — «Нижнеангарсктранссстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй оньһожоруулагдамал 163-дахи колонныи түмэршэ дархан.

**Таныгин** Юрий Семеновичые—Муйскын районой Муйскын леспромхозой модэ унагаагша.

**Усачева** Валентина Геннадьевнае — «Таксимосевертторг» гэжэ акционернэ бүлгэмэй наймаанай таһагай начальник.

**Чуркин** Юрий Константиновичые — «Воссибмостострой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй хүүргэ барилгын 97-дохи отрядай хабсаргагша.

**Хэданова** Нина Александровнае — «Таксимогражданжилстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй штукатур-шэрдэгшэ.

**Панкин** Анатолий Гаврилович — «Таксимогражданжилстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй оньһожоруулгын управлениин түмэршэ дархан.

**Пумпышев** Станислав Казимировичые — «Запбамстройметханизация» гэжэ акционернэ бүлгэмэй оньһожоруулагдамал 163-дахи колонныи түмэршэ дархан.

**Чуркин** Юрий Константиновичые — «Воссибмостострой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй хүүргэ барилгын 97-дохи отрядай хабсаргагша.

**Хэданова** Нина Александровнае — «Таксимогражданжилстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй штукатур-шэрдэгшэ.

## УНШАГТЫ, ТАНИЛСАГТЫ:

**2-дохи нюурта.** Үглөөдэр —Түмэр замшанай үдэр. Буряад Республикын хүндэтэ нэрэ зэргэнүүд. Н. Гармаева: «Ажал, хэрэгынь ураг-шатай». Таряашадай ажахынуудай түрүүшын алхамууд. Н. Соболь: «Туршажа үзэхэл даа...»—оршуулга. Россин һонинууд.

**3-дахи нюурта.** Гарагай долооной үдэр гаража байдаг заншалта «Толи» хуудаһанай материалнууд.

**4-дэхи нюурта.** Хото, хүдөөгэй һонин. Телевиденин программа.

*Үглөөдэр—Түмэр замшанай үдэр*

# БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭНҮҮД

Байгал-Амарай түмэр замай Буряадай участогые барилгада габьяатай байһанайнь, удаан саг соо оролдосотойгоор хүдэлһэнэйнь түлөө Буряад Республикын Президентын Зарлигаар **Буряад Республикын хүндэтэ нэрэ зэргэнүүдые** олгохо гэбэл:

**«Буряад Республикын транспортын габьяата хүдэлмэрилэгшэ»**

**Анищенко** Геннадий Григорьевичто— Байгал-Амарай түмэр замай Северобайкальскын отделениин секторэй начальник.

**Балакарев** Николай Киреевичтэ — Северобайкальск хотын «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй ахамад механик.

**Лаптев** Роберт Григорьевичто — Байгал-Амарай түмэр замай Северобайкальскын отделениин локомотивна таһагай машинист-инструктор.

**Мухаров** Борис Павловичта—Байгал-Амарай түмэр замай Северобайкальскын замай дистанциин начальник.

**Разбойников** Петр Григорьевичто — Улаан-Удын авиапредприятиин Нижнеангарскын аэропортын диспетчер.

**Угловский** Леонид Дмитриевичтэ— Северобайкальск хотын «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй автобазын начальник.

**«Буряад Республикын габьяата барилгашан»**

**Анисимов** Валерий Михайловичта — Северобайкальск хотын ПМК «Ленинградбамстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй генеральна директор.

**Баранов** Петр Егоровичто —«Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын начальник.

**Бодров** Владимир Андреевичтэ—Северобайкальск хотын захиргаанай гулваа.

**Егоров** Николай Александровичта — «Ая-ганга» гэжэ проектно-технологическа барилгын, худалдаа наймаанай болон гадаадын экономическа харилсаануудай фирмын генеральна директор.

**Гаджиев** Исрафил Исмаиловичта — Хойто-Байгалай районой Ангой тосхоной барилга-үйлэдбэрилгын участогай начальник.

**Крейндель** Григорий Ефимовичтэ — Северобайкальск хотын «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй гүйсэдхэхы директор.

**Лопухов** Виталий Ивановичта— Северобайкальск хотын «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын ахамад инженерэй орлогшо.

**Осипов** Виталий Семеновичто — «Бамтрансвзрывпром» гэжэ акционернэ бүлгэмэй 88-дахи тусхайта управлениин прораб.

**Соколов** Владимир Евграфовичта — «Бамтоннельстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй оньһожоруулгын управлениин участогай начальник.

**Старков** Валерий Васильевичта — Хойто-Байгалай районой захиргаанай гулваа.

**Федин** Василий Алексеевичтэ— Северобайкальск хотын «ПМК Ленинградбамстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй модошо дархан-бетонщик.

**Чернов** Валентин Федоровичто — «Востоксибмостострой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй хүүргэ барилгын 52-дохи отрядай начальникай орлогшо.

**Чугунов** Николай Максимовичта — Северобайкальск хотын «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй барилга-хабсаралгын 708-дахи поездын хабсаргаша.

**Шевелев** Александр Ивановичта — Северобайкальск хотын «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй генеральна директорэй орлогшо.

**«Буряад Республикын габьяата энергетик»**

**Абенов** Кадыр Абдувалиевичта —Северобайкальск хотын «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй ахамад энергетик.

**Кондратьев** Евгений Васильевичта — «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй барилга-хабсаралгын 575-дахи поездын электромонтер.

**Лысцев** Сергей Владимировичта—«Бурятэнерго» гэжэ акционернэ бүлгэмэй Северобайкальскын электрическэ сетиин начальник.

**Хасанов** Абдулахан Абдуловичта — Байгал-Амарай түмэр замай зайн галаар хангалгын Северобайкальскын дистанциин начальник.

**«Буряад Республикын промышленностиин габьяата хүдэлмэрилэгшэ»**

**Рассудов** Николай Александровичта — Хойто-Байгалай районоор болон Северобайкальск хотоор Россин пенсионно фондын ахамад түлөөлэгшэ.

**«Буряад Республикын хэлхеэ холбооной габьяата хүдэлмэрилэгшэ»**

**Байбородин** Александр Петровичто — Северобайкальск хотын «Нижнеангарскстрансстрой» гэжэ акционернэ бүлгэмэй Нижнеангарскын дистанциин ахалагша электромеханик.

**Жарынин** Николай Петровичто — Байгал-Аамарай түмэр замай Таксимогой дистанциин хэлхеэ холбооной электромеханик.

**Самчук** Александр Анатольевичта —«Электросвязь» гэжэ акционернэ бүлгэмэй Северобайкальскын филиалай инженер.

**Сюсина** Екатерина Николаевнада — Хойто-Байгалай районно хэлхеэ холбооной таһагай инструктор.

**«Буряад Республикын хүдөө ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ».**

**Грачев** Николай Алексеевичтэ — «Ангарское» гэжэ хизаарлагдаһан эрхэтэй олон һалбаритай нүхэсэлэй тракторист.

**Шишмарев** Николай Васильевичта — Хойто-Байгалай районой «Северный» совхозой трактористо.

**«Буряад Республикын ой модоной ажахын габьяата хүдэлмэрилэгшэ»**

**Сердюков** Вячеслав Григорьевичто — Хойто-Байгалай лесхозой директор.

**«Буряад Республикын габьяата геолог»**

**Степин** Анатолий Гаврилозичта— «Байкалгео» гэжэ акционернэ бүлгэмэй гол мэргэжэлтэ геолог.

**«Буряад Республикын ажаһуудалай эрилтэ хангалгын албанай габьяата хүдэлмэрилэгшэ».**

**Клыкова** Елизавета Ивановнада — Хойто-Байгалай эд хэрэглэгшэдэй бүлгэмэй таһагай начальник.

**Коновалова** Тамара Филимоновнада — Северобайкальск хотын «Северобайкальсторг» гэжэ акционернэ бүлгэмэй 9-дэхи магазиниие даагша.

**Мазур** Виктор Францевичта— «Горкоммунэнерго» гэжэ үйлэдбэриин предприятиин генеральна директор.

**Никитина** Людмила Алексеевнада— «Северобайкальск хотын дистанциин домоуправлениин начальник.

**Царькова** Александра Дмитриевнада — «Северобайкальсторг» гэжэ акционернэ бүлгэмэй автолавкын наймаалагша.

**«Буряад Республикын элүүрые хамгаалгын габьяата хүдэлмэрилэгшэ».**

**Бадмаев** Иван Чагдуржаповичта — Байгал-Амарай түмэр замай Северобайкальск станциин отделенческэ больницын врач.

**Бодрова** Эльвира Александровнада — Байгал-Амарай түмэр замай Северобайкальск станциин санитарно-эпидемиологическа хиналтын Түбэй таһагые даагша.

**«Буряад Республикын эрдэм һуралсалай габьяата хүдэлмэрилэгшэ».**

**Косарькова** Галина Леонтьевнада— Северобайкальск хотын 2-дохи дунда һургуулиин багша.

**Русанова** Людмила Николаевнада — Хойто-Байгалай районой Киндигирсэ дунда һургуулиин директор.

**Смородникова** Екатерина Ивановнада— һургуулинууд хоорондын һуралсал-үйлэдбэриин комбинадай багша.

**Терета** Валентина Григорьевнада— Хойто-Байгалай районой Нижнеангарск поселогой 2-дохи ясли-садые даагша.

**Усынина** Любовь Васильевнада — Северобайкальскын классическа гимназиин директор.

**«Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ».**

**Бадарханова** Зинаида Алексеевнада — Северобайкальск хотын Байгал-Амарай түмэр зам барилгын түүхын музее даагша.

**Зарецкий** Александр Витальевичта— Хойто-Байгалай районой Кичерэ поселогой Хүүгэдэй искусствын һургуулиин директор.

**Колосов** Вячеслав Петровичто— Буряадай гүрэнэй телерадиокомпаниин кинооператор.

**Оленникова** Галина Георгиевнада— Буряадай гүрэнэй телерадиокомпаниин Улаан-Удын телевидениин студиин таһагые даагша.

**Суворова** Лариса Владимировнада — Буряадай гүрэнэй телерадиокомпаниин тусхайта корреспондент.

**Фурсов** Анатолий Григорьевичто — Буряадай телерадиокомпаниин кинооператор.

Хоридохи зуун жэлэй агуусхэ барилга гэгдэдэг Байгал-Амарай түмэр замай баригдажа эхилһээр хорин жэл үнгэршэбэ. Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй ойроо хүртоогүй эзэрлиг байгаалиин боялигуудые ашаглаха зорилгатой энэ барилгада Эстониин, Латвиин, Беларусиин, Арминин, Азербайджанай, Грузиин союзна республикануудай, бүсэ областьнууд болон хизаарнуудай эльгээһэн комсомол-залуушуулай түрүү отрядууд БАМ-ай барилгын Буряадай участогта ерэжэ, һуурин, посёлогуудые, хүүргэ тоннельнүүдые барилсаһан түүхэтэй.

Тингэжэ богони сагай туршада Ленэ мүрэнэй эрьеһээ

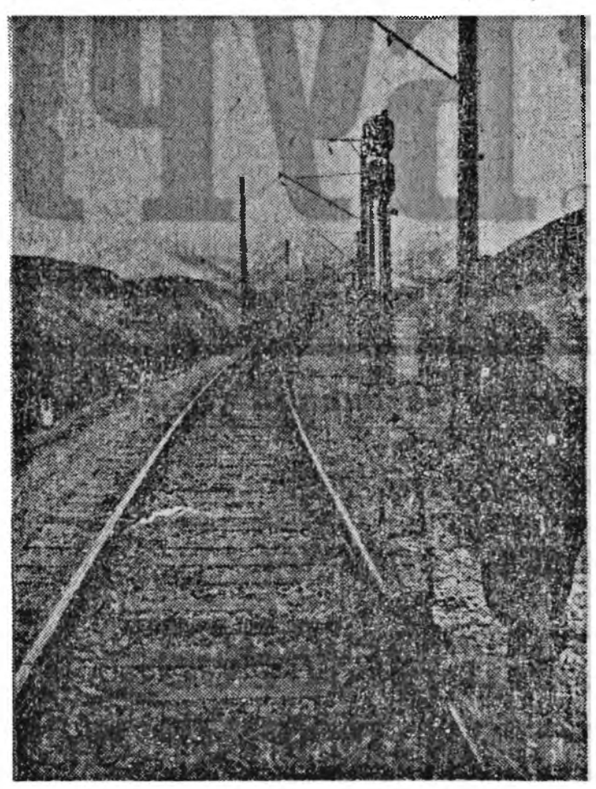

Амар хүрэтэр гонзойһон түмэр зам дээрэ шулуун хада үрэмдэжэ бүтээһэн тоннельнүүдыень багсаахада, 40 километр утатай болохо юм.

Тэндэ баригдаһан 2300-гаад ехэ, бага хүүргэнүүд, 78 станци болон бусад ехэ-ехэ барилганууд ярадуудай хани барисаанай хүшөө мэтээр һапагдадаг болонхой. Байгал-Амарай түмэр замай барилга ашаглалгада орохоор 5 жэл боложо байна.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: түрүү машинист Александр Янкин; Байгалай тоннель.

Ф. ПИЛЮГИНЭЙ фото.

# АЖАЛ, ХЭРЭГЫНЬ УРАГШАТАЙ

**Олзо оршотой, хүл дээрээ гаража үрдиһэн таряашадай ажахынуудай, һургуулинууд болон хүүгэдэй саадуудай хамһабариин ажахынуудай бааза дээрэ семинар-зүблөөн һая үнгэрөө.**

Гүрэнэй банкһаа урьһаламжалан абаһан мүнгөөр зүбоор хэрэглэжэ, үглөөдэр тухайгаа ухаансараар бодомжолон, гаргашануудаа, абаха олзоёо нарниваар тооложо үзоод, газартаа, техникэдээ, юрэл ажалдаа эзэн ёһоор, харюусалгаехэтэйгээр хандадаг ажахынуудта ажал, хэрэгынь яһала урагшатай, ерээдүйнь манаар хушаатай бэшэ, сэлмэг найдамтай гэжэ энэ семинар дээрэ болоһон хөөрэлдөөн харуулаа.

Хаминин таряашадай ажахынуудай эблэлэй түб һууринһаа гурбан километрэй зайда оршодог шэмэтэ ногоогоор баян Талатын нэмжэгэр нугада дүй дүршэл ехэтэй малшан Елена Ринчиновна Норбоевагай ажахы байрлана. Урдандаа жэл бүри зуун эхэ хонин бүриһоо зуу гаран хурьга абажа байһан хониной фермын ороондо мүнөө далаад толгой бодо малтай, зургаан зуугаад хонитой, хөёр зуугаад хурьгатай, арбаад адуутай, гахайтай, тахяа, галуудтай—юрэл бата бэхи олон һалбарита ажахы тогтонижонхой. Сабшалангайнь алар гушаад модоной газарта, Зэдэ голой саада талада оршодогшье һаань, нёдондо ажахынхидай малдаа бүрин түгэс хүрэхөөр тэжээл абаһанайнь үрэдүн — нёдондоной арбан нэгэн томо һүри хушалта доро харагдана. Ажахыда гушаад гектар сабшалан үгтэнхэй, холошье һаань; тэдэнэр газараа найнаар харуулжа, элбэг тэжээл абахаар хараална. Арбаад гектар хахалгадаһан газар дээрэ хартаабха, куузику, капуста болон бусад овощ һуулгагданхай.

— Мүнөө жэлдэ гурбан зуугаад тонно куузику, 250 центнер тооной капуста абахаар хараалнабди, — гэжэ Елена Ринчиновна хэлэнэ.

Талатын фермернүүд район соогоо эгээл түрүүлэн банкда өөрын счёт нээһэн юм. Тингэжэ тэдэнэр банкһаа урьһаар абаһан мүнгөөр зүбөөр хэрэглэжэ, хэрэгтэй техникэ абажа шадаһан байна. Захааминай мяханай комбинадта нёдондо тушаһан мяханайнгаа түлөө 3 миллион түхэриг, Улаан-Удын нарин сэмбын комбинадта тушаһан ноохоной-нгоо түлөө баһал 3 миллион шахуу түхэриг мүнөөшье болотор абаагүйшье мүртөө, нёдондо 10 миллион түхэриг сэбэр олзо олоһон, мүнөө жэлдэ 12 миллион түхэриг олзо абахаар хараална.

Ажахы гүрэнһөө урьһаар абаһан мүнгөөс дууһыень бусаажа шадаа. Тэрэ мүнгөөрөө ажахынхид техникэ, үрэһэ, адуу мал абаһан байха. Гол һалбари болохо хони үсхэбэрилгын һүүлэй хөёргурбан жэлэй туршада олзо оршогүй болоһониинь харамтай. Гэбэшье Елена Ринчиновна бухы наһаяа зорюулһан хонин һүрэгөө үндэһөөрнь үгы хэхэеэ һанаанагүй. Буряад зоной эртэ урдаһаа эрхилжэ байһан хонин ажал хэсээ нэгэтэ дахинаа һүргэхэ гэжэ тэрэ этигэнэ.

Хамнин Усановка гэжэ газарта оршодог Тамара Борисовна Кузьминагай хүтэлбэрилдэг таряашадай ажахы овощ ургуулжа худалдана. Тус ажахын 15 хүдэлмэрилгшэд 60 гектар газар, тахяагай дальбараануудые дараха инкубатор худалдажа абаа. Зэдэн нүгөө эрьедэ фермэ байгуулжа, үнеэдые барихаар хараална. Мүнөө жэлдэ эдэнэр 8 гектар газарта хартаабха, 4 гектарта капуста, морхооб, свёкла, укроп, мангир, редискэ, 400 дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэ соогоо үгэрсэ, помидор таринхай. Энэ жэлдэ тэдэнэр 2 миллион түхэригтэ гахайн мяха, 1 миллион түхэригтэ поршоонхонуудые худалдаа. Овощ, хартаабха, мяха худалдажа, 40 миллион түхэриг олзо олохоор тэдэ хараална.

Хуртагын таряашадай ажахын Баруун-Хуурай гэжэ газарта оршодог Владимир Цыденжапович Шангаевай хөёр бүлэһөө бүридэнэн багахан ажахын коллектив нёдондо 30 толгой үнэгэ үсхэбэрилжэ эхилһэн юм. Мүнөө 200 үнэгэтэй болонхой. Энээнһээ гадуур бодо мал барина. Нёдондо тус ажахы ажаһуудалай хөёр гэр, бани, тэжээл буйлуулха кухни, 50 толгой малай байха байра баринхай, ГАЗ-53 түхэлэй автомашина абанхай, 6 миллион түхэригэй олзо олоһон байна.

Михайловкын хамһабариин-хубиин ажахын бүридэлдэ ородог Зүүн-Модоной һүнэй фермэтэ дүрбэн хүн ажаллана. Нёдондо тус фермынхид һааһан һүеэ сепараторна пунктда тушаажа, 8 миллионһоо үлүү шахуу олзо олоһон байна.

Хуртагын дунда һургуулиин хамһабариин ажахыда энэ хабартаа 117 дүрбэлжэн метр талмайтай теплицэ баригдажа, помидор, үгэрсэ таригдаа. Һургашад энэ жэлдэ 2,5 гектар талмайда хартаабха, 0,7 гектарта капуста һуулгаа, 70 килограмм халлар үбэлдөө эдихые дабһалаа. Таряашадай ажахынуудай эблэлһээ арендээр абтаһан шахан таргалуулгын комплексдо аха классуудай һургашад худэлнэ. Тингэжэ тэдэнэр һургуулинингаа столоводо хямда сэнтэй мяха, һу абана. Энэл нютагай хүүгэдэй саад мүн лэ өөрын теплицэтэй, овощ тэндээ ургуулдаг юм.

Захааминай райондо маркетингын албан бии болгожо, худөө ажахые техникээр хангалгые һайжаруулха, худөө ажахын продукци үйлэдбэрилгын дүнгуудые уридшалан хараалжа байха зүбшэлгын түб байгуулха тухай программа Буряадай худөө ажахын институтдай эрдэмтэдтэй хамта зохёонхой. Үглөөдэр тухэйгаа бодомжолжо, ажал, хэрэгээ гурим журамтайгаар, өзэн ёһоор эрхилдэг ажахынууд район дотор олошоржо байна гэжэ тус семинар-зүблөөн үшөө дахин гэршэлбэ.

**Н. ГАРМАЕВА.**

*Таряашадай ажахынуудай түрүүшын алхамууд*

# ТУРШАЖА ҮЗЭХЭЛ ДАА...

Манай ороондо эхэнэр фермернүүд хэр олон гэшэб? Эрэшье хүнэй хүшэлжэ даахагүй хүндэ ажал тэдэ яагаад үнжэгэн зөөлэхэн гар дээрээ үргэнэ гэшэб? Фермер хүн өөрөө эрхилэгшэ, бухгалтер, экономист, зоотехник, ветеринар болон агрономой мэргэжэл даажа ябана ха юм.

Москва шадарай Серпуховско районой «Росток» гэжэ фермерскэ ажахые даагша Наталья Александровна Добровольскаяда би иимэрхүү эсуудалтайгаар хандэа һэм.

— Фермерскэ ажахынуудые байгуулха гэһэн суугай орон соо тарахадань, бишье һонирхожо, ехэтэ анхараладаа абажа, хүнэй хэдэг нэ юумэн байна бэшэ гү, туршаад үзөө һаа, яаха юм гэжэ бодоо һэм,—гээд хөөрэлдэжэ байгаа эхэнэрни эхилбэ.

**— Худөө ажахын худэлмэридэ абаһаар дадаа гүт? Ямар мэргэжэлтэйбта? —** гэжэ Наталья Александровнаһаа асуубаб.

— Би анхан районно газетэдэ журналистаар худэлжэ байһан гээшэб. Һүүлдэнь худалдаа наймаанай техникум дүүргэжэ үрдиһэн хүм.

**— Асуудал сэхэ табихамни. Фермер болоходотнай хэр хүшэр һэм, эгээл түрүүшын үедэ?**

— Һуулга хоохон эхилхэдэ, хүндэхэн ааб даа. Эгээл түрүүн гэшхэхэ газартай болохо ёһотой байгаабди. Хэдэн олон эмхи зургаанай богоһо «элээжэ», газартай болоһон гэшэбди. 1991 оной намар 1,5 гектар газар манда таһалжа үгөө һэн. Городһоо холошог, намаг налхи газарта үгөө. Тэдэнь энэ газараа тэбэрсэд хэбтэхэгүй, тэрэнээ элдүүрилхэ, юумэ һуулгаха, тариха ёһотой болоношь. Зээлеэр (кредит) банкһаа мүнгэ абаха гэхэдэм, арсаа һэн.

Туһатай байгаагүй юм ха гү гэжэ һанаад, Россин Таряашадай партиин гэшүүн боложо ороо һэм. Уданшьегүй намайе энэ партиин зүгһөө районно эхин эмхиин түрүүлэгшээр һунгаадхибад. Тус партиин хүтэлбэрилэгшэ Юрий Черниченко гээшые гэшүүн боложо орохоһоо урид мэдэхэ байһан хүнби. Тэрэ хадаа худөө зоной, таряашадай ажабайдалаар ехэ һонирходог, туһашье хүргэхые оролдодог һэн. Тингэһээр бидэ ехэ эдэбхитэй, нэтэрүү ажал яһуулха тусгаар бүлэгые эмхидхэбэбди. Энэ бүлэгтэ ороһон гэшүүд хабарай таряан ажалай худэлмэрине эхилхэһээ урид район соо бии байһан бухы үрэжэлтэ газарые фермернүүдтэ хубаажа үгэхэ талаар ажал ябуулһан гээшэ.

1992 оной апрель һарада намда одоошье һайн газар таһалжа үгөө һэн даа. Газараа хайшан гээд элдүүрилхэб, хахалхаб? Нимэ асуудал минии урда табигдаа һэн. Эгээл түрүүн мүнгэ бэдэрхээр «аянда» гарабаб. Бухы банкнуудта хандаа һэм.

Нэгэ коммерческэ банк схэл нигүүлэсхы сэдьхэлтэй байгаа, намда 5 миллион түхэриг июниин 1-дэ үгөө һэн. Һүүлдэнь үшөө нэмэжэ үгэхэбди гэбэ.

**— Энэ урьһаар абаһан мүнгөө эгээ түрүүн хайшань гаргашалаабта?**

Нам тухай хүнүүд элдэбэр хэлсээшье, эгээ түрүүн автомашина худалдажа абаа һэм. Таһалжа үгтэһэн газарнай городһоо 30 гаран модоной газарта оршодог, тээд мүнөө сагта машинагүйгөөр юу хэхэбши даа?

Мүнгэтэй болоһон хадаа, хүршэ фермертээ ошожо, тракторааараа газарыемнай хахалжа үгыш гэжэ гуйбабди. Миний хахалха һэн гү даа. Ажалаа эхилтэрнай алар нюнин тэн болошоһон хадань, гансал хартаабха һуулгажа үрдеэ һэмди даа.

**— Фермерскэ ажахыдаа үхэр мал барина гээшэ гүт?**

— Тэрэ үеэр үнеэтэйшье болоо һэмди, тэрэмнай удангүй тугаллаа һэн. Романовска, ромни-марш үүлдэрэй 40 толгой хони худалдажа абаа һэмди. Зүгын 5 бүлэ худалдажа абаабди. Эллэб үүлтэрэй хэдэн адуутай болообди. Хатарша бэшэ, худэлмэридэ хэрэгтэй унагдаһан моридые абаа һэмди. Гүйгөөшэшье моридые һүүлдэнь абаха һанаан бии. Тингээ һаа, тусхай спортивна һорилгын һургуули эмхидхэхэдэ, яанаб? Баһал мүнгэн ороо байха хэ юм. Энэшье саашанхи холын бодол ааб даа. Мүнөө үедэ һаамхай 4 үнеэтэй, шведскэ голштинно үүлтэрэй 2 бухатай, 4 гахайтайбди. Хоёрынь түрэхэ гахайнууд, үшөө дээрэнь 20 эхэ хонидые абанхайбди.

**— Ямар техникэтэйбта?**

— Мүнөө үедэ ашаанай хоёр ЗИЛ, нэгэ КРАЗ машина, нэгэ экскватор бии, УАЗ машина, газар түнхидэг техникэтэйбди, үшөө «Беларусь» трактор, бухы хэрэгтэй зэр зэмсэг худалдажа абаха һанаан бии.

**— Фермерскэ ажахыдатнай үшөө хэд худэлнэ гээшэб?**

— Нүхэрни, Вячеслав Григорьевич Сидоров, Сергей хүбүүмби, Людмила басагамни, эдэнэрни эгээл дээдэ гарай худэлмэриншэдни, туһалагшадни гээшэт даа. Вячеслав Григорьевич заогто анхан худэлдэг байгаа, тэндэнь хэхэ ажал үгы боложо, худэлмэриншэдые сүлөөлжэ эхилээ һэн даа. Бухы станок дээрэ худэлжэ шадаха, нарин дархан хүн юм. Людмила һаалиинаар худэлнэ, Сергей жолоошон ааб даа. Үшөө хүлһэлжэ хүнүүдые худэлгэдэгбди. Дуратай һаа, хэншье манайда ерэжэ худэлхэдэнь болохо, һайн түлэдэгбди. Эгээ багань 90 мянган түхэриг, жолоошод 300 мянган салин абадаг. Хабар тээ өөрынгөө газарһаа участок таһалжа хүнүүдтээ үгөө һэм, хартаабха һуулгана гү, таряа тарина гү? Өөһэдөө мэдүүжэн.

Үнэгүйгөөр мяха өөһэдынгөө худэлмэриншэдтэ хубаажа үгэдэгбди.

**— Мүнөө дээрээ хэды шэнэн газартай гээшэбта?**

— Мүнөө 25 гектар газартайбди. Тэрэнэй 10 гектарынь арендээр абаһамди, бэшэ газарнай өөһэдымнай хубини зоори гээшэ. Яахадамнайшье манай хэрэг. Үшөө нэгэ шухала асуудал дээрэ тогтохо гээ һэм. Мавай районой бухы колхоз, совхозууд акционернэ нэгэдэлнүүд боложо хубилгагданхай. Гэшүүн бухэндэ өөрын пай-хуби үгтэнхэй гээшэ ааб даа.

**— Наталья Александровна, мүнөө үедэ колхоз, совхозууд хэрэгтэй гэжэ һанана гүт?**

— Үнэн дээрэ эдэнние хэрэгтэй гэжэ һананагүйб? Анхан сагта колхоз, совхозуудай хүн зоние гэжээжэ байһаниень һанаанагүйб. Гүрэнэй ама хараад лэ һуудаг түрүүлэгшэдынь хүн зоние зонхилоод, шефскэ туһаламжа эрэзбди гэжэ городой зоние амар заласнь үзүүлдэггүй һэн бэшэ гү? Одоо крепостной дарлалта шэнги байгаа ха юм даа.

**— Наталья Александровна, налог налхи схые түлэнэ гүт?**

— Түрүүшын 5 жэл соо, хуулиин ёһоор, фермер налогһоо сүлөөлэгдэхэ ёһотой юм. Тээдэнье бултанда мэдэжэ НДС — 20 процент, 32 процент олзоһоонь налог түлэнэбди. Маниие коммерческэ бүридэлнүүдтэй адлидхана хаш даа. Эндэшни оролдоогүй һаа, гар хоохон үлэхэ ха юм ши даа. Жэшээнь, ургаса гарабагүй гэлэй, мал гарзалаг даа, һалааш. Мүнөө дээрээ ямаршье хүнгэлэлтэ үгыл даа.

Мүнөө үедэ колхоз, совхозуудта туһалхабди, һүүлдэнь фермернүүдтэ гээд правительство хэлэдэг болонхой, хуби заяан хайшаа эрьехэ юм. Банкнууд урьһаламжашье үгэхэсэ болинхой...

Анхан һаа эхилхэдэмнай, 500 мянган түхэриг тэй һаа, фермер болохоор байһан лэ даа, харин мүнөө 200 миллион үгы һаа, фермерскэ ажахы эмхидхэжэ шадахагүйш, энэ сохом!

**— Танай ажахы эмхидхэгдэһээр хөёр жэл гүйсэхэнь. Түрүүшын үрэ дун гаргахаар болоо гээшэ гүт?**

— Мүнөө үедэ гаргашада ехэ мүнгэн ошоол даа. Олзо оршомнай гэжэ дан бага.

Ехэнхидээл салин хүлһэндэл мүнгэн хүртэнэл даа. Саашань фермерскэ ажахыгаа хүргөөхэ гэхэдэ, зоори байхагүй. Мүнөө байнадань, сэдьхэлээ ханаахаһаа ондоо юумэн үгыл даа. Фермернүүд тухай манай правительство мартанги, тэдээндэ туһаламжа, дэмжэлгэ тон хэрэгтэй. Шэнэ хараа лэ һуудаг, шэнэ электролини татахада, техникэ худалдажа абахада, мүнгэ зоори ехэ хэрэгтэй. Ганса трактор худалдажа абаха гээ һаа, хэды миллион түхэригтэ гэжэ һанаабта, тиимэһээ гүрэнэй туһаламжагүйгөөр юуншье бүтэхэгүй даа. Россин правительство аграрна секторта хэдэн триллион түхэриг туһаламжа үгэнэ гэжэ тогтоол уншаа һэмди, тээд тэрээн соонь фермернүүдтэ гэжэ үгэ үгы һэн. Хайшань гаргашалха байгаа юм.

Аукцион дээрэ бидэ Серпухов городто нэгэ гэр худалдажа абаа һэмди. Тэндээ магазин-кафе нэгэжэ, эдеэ хоол город абаашажа худалдаха һанаатайбди.

Хари гүрэнүүдһээ —Финляндиһаа, Швециһээ пельмень хэдэг автомат, вафли, морожено хэдэг аппарат, эдеэ хоол шанадаг элдэб түхеэрэлгэ худалдажа абаһамди.

Энэ гэрэйнгээ хоёрдохи дабхарта дэгэл, малтай, элдэб хубсаһа оёхо ателье нээхээр хараалнабди. Арһа элдэдэг заводтой хэлсээ баталаад, элдэгдэһэн арһаар хангагдаха байнабди.

Ешмээн таряжа эхилээ хадаа, байн-байн пивэ нэрэдэг багахан завод байгуулха түсэб бии. Богонёор хэлэбэл, хэхэ ажал ехэ даа. Абаһан зээли мүнгээ хайшан гээд түлэхэб? Энэ хушэр асуудал. Ганса худөө ажахы эрхилээ һаа, балай юумэнэй урда орохогүйш.

Мүнөө үедэ ажамидархын тула мүн коммерческэ ажал нэтэрүүгээр ябуулха хэрэгтэй, энэ тэрэ юумэсээ худалдаха, андалдаха, худөө ажахын бэшэнье эд бараа асараад, худалдаха бологдодог даа.

Абаһан газарнай анар 30 модоной зайда һэн тула, тэндээ вагончигуудые таблад, бригадна гуримаар худэлмэриншэдэй ажалладаг, хэрэгтэй эдеэ хоол, бухы юумыень тиншэнь абаашажа үгэдэг гээшэбди. Техникэ хадагалха байра барлябди, малай байра, элдэб юумэ хадагалха байрануудые барижа эхилээбди. Бухы хэхэ юумэ тооложо бараха аалши даа, түсэбшье сэхэ даа. Нэгэтэл эхилээ хадаа захадань гараха хэрэгтэй гэлэг ха юм даа.

**— Наталья Александровна, худэлмэридэтнай амжалта, элүүр энхые, тэсэбэритэй байхыетнай хүсэнэб.**

**Наталья СОБОЛЬ**
**өөрөөлдөө хэбэ.**
Московско область.
**«Животновод» гэжэ журналһаа абтаба.**

# ТОЛИЙ

**ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:**

- Хүлеэн хүндэлхэ ёно тухай
- Уран шүлэгэй долгин дээрэ
- Аман үгын абдарһаа

**...адай заншал баян гэдэг ...э зуура олон заншалнай ...ата арадуудтай нэгэ үндэ... гэжэ мэдэжэ. Тиимэһээ «Залгамлагч» гэжэ монгол эдиршүүлдэ зорюулагдаһан сэтгүүлһээ «Хүниие хүлеэн хүндэлхэ ёно» гэһэн статьые буриадшалан үгэбэбди.**

Уншагшын дэбтэрһээ

## «СЭДЬХЭЛДЭМ МҮНХЭ, УРМАТАЙБ, БАЯРТАЙБ...»

Байгаалиһаа үршөөгдэһэн уянгын ульһа сэдьхэлдээ хадагалжа ябадаг, үе-үе болоод досоо түрэһэн нангин һайхан мэдэрэлэ саарһан дээрэ буулгажа бэшэдэг хүнүүдтэй али олон ушарагдаһан байха. Иимэ хүнүүдэй нэгэн Бадма Баторович Аюров болоно.

Захаминай аймагай Үлэгшэн нютагта 1942 ондо Бадма Аюров түрэһэн юм. Хадата нютагай байгаалиин үзэсхэлэн һүроотэ үзэгдэлнүүд бишыхан Бадмын сэдьхэлэй хүбшэргэйе эжэлүүдүй дайрадаг һэн бээ. Тиимэһээл түрэл тоонто, бага наһан, энхэрэлтэ эжы, инагдуран тухай мүрнүүдынь мүнөөдэр мүндэлшөө бэшэ, наһан соогоо зүрхыень хүлгүүлһээр гэжэ шүлэгүүд сооһоонь мэдэрмэзэр.

Б. Б. Аюров хүдөө ажахын институт дүүргээд, ажахын хүтэлбэрилхы тушаалнуудта, тэрэ тоодо республикын «Бурятскагропромэнерго» нэгэдэлэй түрүүлэгшээр хүдэлһэн байна. Мүнөө ород-хитад «Үнэгтэйский» агрофирмын директорэй орлогшо юм.

Аюровтанай бүлэ «Буряад үнэн» газетын саг үргэлжын уншагшад мүн. Наһанайнгаа нүхэр Мария Доржиевнатай суг газетын захилай үедэ зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг. Уянгата шүлэгүүдые үшөө олоор «Үрдахуулыт» гэжэ Б. Б. Аюровта хүсэе.

Галина БАЗАРЖАПОВА.

Бадма АЮРОВ

### ҮНДЭР БААБАЙМНАЙ ҮНЭР ТАХИЛТАЙ

**Нютагайнгаа олон уула, хадануудые**
**Нэрлэн хүндэлхэдэм һайхан даа.**
**Зэдэеэ үгсэн, Захаамни ороходоо,**
**Заримыень залгуулан дурдамуур даа.**
**Уужам Зэдын ута харгыгаар**
**Үндэр дээрэ гаража сэрэхэдэтнай,**
**Үбдэгөө нугалаад, Зэдэеэ этэрэнхэй—**
**Үндэр-Баяраймнай үнэр тахилтай.**
**Шулуу-Сахюурай нугалаа**
**тойроходотнай,**
**Сагдуул модоор бээ шэмэглэнхэй**
**Сарюун оройтой уула харагдаха—**
**Сагаан таабаймнай тахилтайл**
**урданһаа.**
**Ёло шубуунай хойшоо гаргаһые**
**Няажа үбсүүндээ нэрэ шэнгээһэн,**
**Нарин-Хүтэлэй мананай уһаар**
**Нюураа угаадаг Елто ууламнай.**
**Ханажа садашагүй арюун уһатай,**
**Харьялжа урдаһан аршаан булаатай,**
**Холоһоо харахада, миһэрэн үзэгдэдэг**
**Хатан ууламнай нютагтаа хүндэтэй.**
**Баруун-Голые үгсэжэ ябахадаа,**
**Бага-Уулаяа нэнгүүлээд һууһан**
**Баһашье холоһоо адаглан**
**харахадам,—**
**Бараа баянтай Ехэ-Уламнай.**
**Хойто зүгэй хүйтэн һалхинһаа**
**Хүдэр сээжээрээ нютагаа халхалдаг,**
**Хараанай зүгтэ—нюдэнэй шэмэг**
**Хонгор ууламнай тахигдажа байдаг.**
**Эхэ нютагайнгаа уула, хадануудые**
**Эды гоёор нэрлэжэ хүндэлһэн,**
**Элинсэг хулинсагуудни эльгэ**
**нимгэнтэй,**
**Энэрхы зөөлөхэн сэдьхэлтэй байгаал.**

### УШАРТАЙ

**Үһэеэ сайжа, наһатай болоошье һаа,**
**Урихан эжымни нютаг татаад**
**байха юм.**
**Угтаад эрхэлүүлдэг эжыгээ**
**үгылхэдөө,**
**Уяраад сэдьхэлни зобохо юм,**
**хододоо.**
**Духадам уршалаагай олошороошье**
**һаань,**
**Дахинаа һанагдаха юм,**
**түрэһэн нютагни.**
**Даруухан зантай эсэгэеэ үгылхэдөө,**
**Доролон хүлгэнэ бодолни, хододоо.**
**Алтан дэлхэйе бурхан багша**
**заяахадаа,**
**Амитанайнь наһые мүнхэлөөгүйнь**
**удхатай,**
**Хайрата эжы, абаяа дурсан ябахые**
**Хүнэй үндэ хүртөөһэннинь ушартай.**

### ХҮРТЭЖЭЛ ЯБААБ

**Һарата һүни нюдэнэйш галые**
**Һахип гэтэжэ, гэнтэ обёорходоо,**
**Хүрьһэтэ дэлхэйн буян хэшэгтэ**
**Хүртэжэл ябааб — ойлгоноб мүнөө.**
**Арбан табанай һарын гэрэлдэ**
**Аидархан шамтаяа аллархан ябахадаа,**
**Арюун даруу зангыеш магтажа,**
**Аалиханаар дуулааб шадал соогоо.**
**Харанхы үдэпые оройхон болгожо,**
**Хүнүүдһээ холо хоюулан уулзажа,**
**Хүһануудай дунда дуулан ябадагаа**
**Һанан, дурсан сэдьхэлни үнрһаар.**

### МЭДЭРНЭБ

**Баруун уулын оройгоор туяараад,**
**Баянхан нютагни нойрһоо һэринэ.**
**Балшархан шамтаяа уулзажа**
**сэнгэхэдэм,**
**Баярлаһан сэдьхэлни шарайдаш**
**толорно.**
**Дахин уулзаха сагаа хүлеэхэдэм,**
**Дууһашагүй утаар үдэр һанагдана.**
**Басагадтай зэргэсүүлэн, шамаяа**
**шэлэхэдэм,**
**Баранһаа онсохон илдамаар**
**үзэгдэнэш.**
**Юрын олон үетэн соохоош**
**Юундэшьеб шамайе илгажа хараад,**
**Яларһан нюдэнэйш ошые барнхадаа,**
**Яаха аргагүй дурлаһанаа мэдэрнэб.**

### ҮЛЭГШЭН

**Бага наһанһаам һанааем шэмэглэдэг**
**Булгаанната, Нарһата, Үлэнтэ, Ёлто—**
**Нарихан хүнды нахяа жалгануудтай**
**Наранда толорһон минии нютаг—**
**Нангин үлгы Үлэгшэн.**
**Тэжээл ехэтэй үбһэ ногоогоор**
**Табан хушуу малаа тэжээдэг,**
**Аршаан мэтэ арюухан уһаараа**
**Арад зоноо эмшэлэн эдэгээдэг—**
**Алтан үлгы Үлэгшэн.**
**Заяата нютагаа түшэһэн арадаа**
**Зөөлэхэн альгаараа мансылжа үргэдэг,**
**Золтой ябагты гэһэндэл зоноо**
**Зулгыхан һөбшөөгөөр эльбэн**
**тааладаг—**
**Замай эхин Үлэгшэн.**

### СЭДЬХЭЛДЭМ МҮНХЭ

**Хабарай урин сагай ерэхэдэ,**
**Хүбшэ тайгынгаа ногооржо эхилхэдэ,**
**Холшорхон наһамни һанагдажа**
**захалаад,**
**Һанаан бодолыем хүлгүүлжэ зобоодог.**
**Зунай дуулимхан үдэшэ, ойрохоно**
**Зэдынгээ эрьедэ шамаяа нэнгүүлээд,**
**Зэргэлжэ һуудагаа һанажа захалаад,**
**Зүрхэмни шангаар сохилоод эхилдэг.**
**Шэнэһэн модоной шарлажа эхилхэдэ,**
**Шэнэ үнгөөр дэлхэйн туяархада,**
**Шамтаяа үнгэргэһэн наһаяа**
**һанахадам—**
**Сэдьхэлдэм мүнхэ, урматайб,**
**баяртайб.**

---

**Уг заншалайнай утаһан**

## ХҮНИИЕ ХҮЛЕЭН ХҮНДЭЛХЭ ЁҺО

...Д хадаа хүлеэн хүндэлхэ, ...г һайхан ...алдартай. ...ёо ахамад ...аран хүндэлхэ, ...ие хойшоо ...эхэнэрые ...р, үеын нүүдэлэй ...ор анхаржа ...ааг байһаниинь мэдэгдэхээр байна.

Олон зуун жэлэй туршада хүмүүнэй амидаралай хэм хэмжээн болоһон хүндэмүүшэ зан, хүниие хүлеэн хүндэлхэ, айлшаная үгтаха заншал арьбан.

Айлда ерэһэн бүхы айлшад, ябуул хүн хэнишье байгаа хэ, нюдэнэй хараса зөөлөн, нам тэнюун дуугаар мэндэшэлдэг.

Айлда ороод, гэрэй баруун талаар дэшээ ябажа, ...эдэй заахан һуурида һуудаг гээшэ. Гэрэй эзэнишье ерэһэн хүниие «Та дээшээ гаража һуугты! Өөдөө морилогты!» гэжэ найр табин аягалаад, зүүн гараараа баруун тохоногоо дүнгэн, айлшандаа бариха ёһотой. Алибаа юумые хүндэ доро дохин үгэдэг. Дээрэһээнь хаража үгэбэл, нохойдо хаяжа үгэһэнтэй адли болоно.

Айлшадта эдеэ унда барихадаа, ахамадһаа эхилэн баридаг ёһотой. Үеын наһанай һаа, эрэгтэйдэнь эхилжэ барина. Айлшанда мяха барихадаа, ямаршье мяханай толгой талые өөдэнь харуулха ба үзүүртые (хутага) эшэ барюулаарнь адхуулжа үгэдэг.

Айлшанай ябахада, шорой, тортогтой тогоо барижа гарадаггүй. Холо мордохоёо байхада, шорой, угааданһа гаргадаггүй, шэрдэг шүүрэдэггүй.

Гэрэй хаалгые зөөлэнөөр хааха, богоһо дээрэ һуухые, зогсохые хориодог байгаа.

Монгол хүн сайн бусалжа, хоол унда гаргажа байха үедэ хэдышье яралтай ябаа һаа, эдеэнһээ амасаад гараха зэргэтэй. Илангаяа болоһон гэдэнэ дотор дээрэ дайралдабал бөлгэшээжэ: «Мори һайтай байна»,—гэлсадэг. Тиимэнээ «болоһон эдеэнһээ амаса, бууралһаа үгэ соносо» гэдэг арадай һургаал үгэ бии.

Хоорондоо ярихадаа, урилдажа ярихагүй, хүлеэсэтэй, бэе бэетээ хүндэтхэлэй һайхан үгөөр яриха гээшые эрхим гэдэг. Гэрэй эзэд айлшадаа али болохоор хүндэлдэг ёһотой.

Айлшанай байхада, хүүгэд яриха, шуяалдахагүй, урдуур, хойгуурнь гүйхэгүй, журамтай байха зэргэтэй. Айлшанайнгаа наһатай хүн байбал, оро заһажа хушаад, тэрэнэйнгээ нойрсоһон хойно эзэдынь унтадаг. Айлшанай унтаад һэрихэдэ: «Һайн нойрсобо гүт?»—гэжэ асуун, үндэрлэхэдэнь, оро дэрыень өөртэнь хуряалгадаггүй юм.

Алас холо ябаха хүндэ:

— Һайн ябаарайгты! Алтотогоһоо шагтагалдаха гү, али үүдэ хүндэлэн зогсодоггүй, хүнэй ябажа байхада, зам дээрэнь зогсоод байжа болохогүй.

Гэрэй үүдэнэй хоёр тээһээ орохо, гарахада, урндахамад орохо, гараха, Нэгэ наһанай һаа, орохонь урид ороҳо, гарахань удаань гарана.

Эрхим хүндэтэ хүниие угтажа абахада ханяаха, шуурхяа, дэмы үгэ ярихо, хэтэрхэй шахажа дайраха гээшэ сээртэй. Ехэ хүниие толгойгоо мэхылгэн ёһолдог.

Хүниие хүлеэжэ хүндэлхэ ёно энэ мэтэ олон ондоо юм:

**Абыи һургаал—алтан,**
**[illegible]—эрдэм,**
**Ахыи һургаал—аша,**
**Эгэшыи һургаал —**
**эблэрэл,—**

гэжэ монголшууд үри хүүгэдтээ хэлэжэ, захижа хүмүүжүүлдэг байгаа. Энэнь тон журамтай, ёно түрэтэй, зүб хүн боложо түлэбшэлхэдэ, үлэмжэ схэ туһатай байгаа юм.

Х. НЯМБУУ,
Б. САРАНТУЯА.

---

## ТҮҮГ ҮБГЭН БА ГЭНЭН ХҮГШЭН

...ниингээ ...ихан ...солыс— ...ийнгаа

**Урданай ёно заншалые Үргэжэ ябаһан Улад хэзээдээ мүнхэ лэ.**
А. ЦЫРЕНЖАПОВАП фото.

...ТЭГ ҮБГЭН БА ГЭНЭН ХҮГШЭН

**«Шэдитэ хүүрэй» үльгэрһөө**

...ий хойто зүгтэ үбгэн хүгшэн ха. Нюурта, ...ын Нюурта ...эй. Тэдэнэр ...адаг юһэн ...ь, малынь ...йба. Ушатаа соо үнеэ... ...үбгэнниинь ...хидэг байна.

...дэнь үнеэдэ ...агаан эдеэн ...г һэн. Натусгаар ...умаа үбгэн ...ложо, үнеэ...маев, ...аншье ду...эгэтэ үбгэ...рилна, ...доро ...хеэ хо...мүн бү...гагдаһ...нартай...хые о...

...ийгэ хойто зүгтэ үбгэн хүгшэн һэн ха. Нюурта, Холбоо...эй. Тэдэнэр ...адаг юһэн ...ь, малынь ...йба. Ушатаа соо үнеэ... ...үбгэнниинь ...хидэг байна.

...дэнь үнеэдэ ...агаан эдеэн ...г һэн. Натусгаар ...умаа үбгэн ...ложо, үнеэ...маев, ...аншье дуэгэтэ үбгэ...рилна, ...доро ...хеэ хо...мүн бү...гагдаһ...нартай...хые о...

Бурятскагропромэнергодиотелевидениедэ ...түбэй ...хэнэй, «Копатжэ орёо...одохоо ...ябуулжэ ...рэлгэнь ...сэнтэй ...Холбоо...жэлтэй орёо ...ньлын ...телевиг...дые хүдэ...мэ түрэ...най ай...на.

Энэ ...хэрэгые ...тусгаар ...Булат ...маев, ...Жигжи...рилна, ...доро ...хеэ хо...мүн бү...гагдаһ...нартай...хые о...

Түүг...ха хол...зон ойр...нүүдэн...рэ нин...hоо да...даг бо...дай зо...шье с...

Бурятскагропромэнергодиотелевидениедэ ...түбэй ...хэнэй, «Копатжэ орёо...одохоо ...ябуулжэ ...рэлгэнь ...сэнтэй ...Холбоо...жэлтэй орёо ...ньлын ...телевиг...дые хүдэ...мэ түрэ...най ай...на.

Энэ ...хэрэгые ...тусгаар ...Булат ...маев, ...Жигжи...рилна, ...доро ...хеэ хо...мүн бү...гагдаһ...нартай...хые о...

...ийгэ хойто зүгтэ үбгэн хүгшэн ...ийгэ ...ийгэ ...ийгэ

## Хото, хүдөөгэй һонин

# МЭНДЭ ҺАЙХАНАА МЭДЭЛСЭН БАЯРЛААБДИ

Урданай буряадууд бууса буусаараа ажаһуудаг байгаа гэжэ мэдэнэбди. Манай Хужар тосхондо Хараһан гэжэ буусада Аригуновтанай, Зангеевтэнэй, Балдановтанай, Батуевтанай, Цыдыповтэнэй, Бальжановтанай, юрэл тоолохо болоо һаа, гушаад үрхэ айл гал гуламтаяа нахижа, гэрэй үрхэнөө бур-бурхан утаа сэнхир-хүхэ огторгой өөдэ бадхуулжа, ан-буин, амгалан һуудаг бэлэй.

Урданайнгаа уг гарбалай домог сууе дурсан һанажа, бэе бэетээе золгожо, мэндэ һайнаа дуулажа тарахаяа 40 гаран хүн һаяхана эндэ сугларжа, сэдьхэл зүрхээ уяруулан, үнэн зүрхэнһөө баярлан хүхибэ. Нютагайхидай энэ уулзалгые хэд эмхидхээб гэхэлэ. Утаатын дунда һургуулиин багшанар Б. Л. ба Р. П. Балдановууд. Хужарай таряашадай ажахын директор С. Д. Цыдыпов, тракторно-таряан ажалай бригадын механик М. Ж. Доржиев, райветстанциин ахамад ветврач И. Д. Балданов болон бусад эдэбхитэд болоно.

Тус һайндэртэ уригдаһан зарим хүнүүд али элдэб шалтагаанаар ерэжэ шадаагүй. Гэбэшье эндэ ерэһэн хүнүүд эмхидхэлшэдэй зохёон табиһан программаар элдэб конкурс, нааданууудта хабаадаа. Хужарай клубай хүдэлмэрилэгшэд энэ программа дурадхаһан байна. Өөрынгөө уг гарбал эгээл һайнаар мэдэхэ, арадай дуу һайнаар гүйсэдхэхэ, хатарха, үреэл, оньһон хошон үгэнүүдые мэдэхэ конкурснуудһаа эхилээд, программань яһала баяр байгаа.

Ходол сүлоогүй, нэгэл юумэ хэхэ хэбэртэй ябахаш. Ажаһайдалшье хүнгэн бэшэ даа. Үдэр бүрнингөө ажал хүдэлмэридэ дадашоод байһанаа, хобхоржо, нютаг нутаяа ошоод, үетэн нүхэдөөрөө сугларан хамтархада, ин.лкэ бэе бэетээе уулзахала— ямар гоё гээшэб! Наһажаал хүнүудэй бэе бэетээе золгожо, нюдэнһөө нулимса дуһалуулжа байхые харахада, зүрхэн үярхаар байгаа һэн. Дайнай болон ажалай ветеранууд Г. Г. Цыдыпов, Г. С. Батуев, Г. Б. Зангеев, Б. Б. Батуев, Д. Л. Гонгороза, П. Л. Гармаева, Д. С. Цыбикова, Х. Б. Цыренова гэгшэд бэе бэетээе уулзаһандаа үнэн зүрхэнһөө баясаба.

Манай нютагай басаган, районоймнай түрүүшын мэргэжэлтэ врачфтизиатр, 1959 ондо Шэтын мединститут дүүргэжэ ерээд, райондоо ажаллажа байдаг Эльвира Ламажаповна Дашеевагай 60 наһанай жаргалта дабаа дабаһантайнь дашарамдуулан, энэ найр дээрэ амаршалаабди. Манай Эльвира Ламажаповна бүхы наһаараа эгээл хүндэ үбшэнэй нэгэн болохо туберкулез үбшэнтэй тэмсэһэн, эрхим һайн ажалайнгаа түлөө оло дахин Хүндэлэлэй грамотануудаар, бэлэг сэлэгүүдээр шагнагдаһан, район соогоо хүндэтэй хүнүудэй нэгэн юм. Мүнөө тэрэ песидэ гаранхайшье һаа, хүнгэн солоон зандаа, гурбан үхибүүдые хүл дээрэнь гаргаад, зургаан ашанараа харалсажа ябадаг. Энэ найр дээрэ Эльвира Лажамаповна эгээл эдэбхитэй хүнүүдэй нэгэн, дуу шуутай, хүхюун зугаа дэлгэжэ, ёохор наада эхилжэ байгаа.

Түрүүшын нимэ найр эмхидхэлэй талаһаа дутуу дундатай байжа болоо бэээ даа. Зүгөөр нимэ найр нааданда нютаг нутаяа эрьен ерэжэ, нүхэд зонтоёо уулзажа, сэдьхэлээ тэргшэлэн, урданайхияа һанаһ дурсажа тарахада, ямар зохид гээшэб! Поэдэй хэлэһээр, «тоором хара хүрьһэн соонь булаатай тоонтодоо бусаха» гээшэ аба, эжыдээ бусаһантай адли ошуу. 1980-лад онуудта мартагдажа эхилһэн бага һууринуудые һэргээхэ гэһэн нэгэ ехэ программа гүрэн түрэмнай зохёодог һэн. Тэдэ һууринуудай тоодо Хужар тосхон оролсоо юм. Һууринуудые һэргээхэдэ, гансашье программа табиха, топ ехэ ажал ябуулха бэшэ, харин хүн зон оёһэдөө эдэбхи үүсхэл гаргажа, угайнгаа сно заншал һэргээхэ хүсэлтэй байгаал һаа, бухы юумэн бүтэхэ хаш. Минии һанахада, манай Хужарта эмхидхэгдэһэн найр наадан энээнэй гэршэ болоно.

**М. ДУДАРЕЕВА,**
**Закаменск хотын 10-дахи хүүгэдэй саадай хүмүүжүүлэгшэ.**

# АЯЛГА ДУУНУУД ЗЭДЭЛБЭ

Буряадай гүрэнэй филармониин дуушан Софья Данзанэ манай аймагай хүдөө нютагуудай ажалшадта буряад болон ород дуунуудые ирагуу гоёор гүйсэдхэжэ, ехээр баясуулба. Амгаланта, Ашанга, Булам, Улаан-Одон, Баруун-Хасууртайда наада зугаа дэлгэхэдээ, «Амарагай хэшэг», «Гансал шимни, зүбшөөгыш», «Сагаан уула», «Эжымни, хүлеэгээрэй», бусад дуунуудые дуулаба.

Буряад Республикын габьяата артистка Софья Данзанэ Хурамхаанай аймагай Аргата нютагта түрэһэн, тэндээ һураһан, удаань «Байгал» ансамбльда хүдэлөөд, Владивосток хотодо дуушадай дээдэ һургуули дүүргэһэн юм.

**Б. ГАРМАЕВ.**
Хорин аймаг.

АЯЛГА ДУУНТАЯА ХОДОДОО ХАМТА...
Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

# ХАРИЛСААГАА ТАҺАЛААГҮЙ

Тарбагатайн аймагай Хандагайтын дунда һургуули «Октябрь» колхозтой нягта холбоотойгоор хүдэлдэг. Энэ ажахы мүнөөнэй хүшэр сагта һургуулида али болохоор туһалаг. Багшанарай коллектив һурагшадтаяа хамта колхозой ехэ огород дээрэ жэл бүри хүдэлдэг зачшалтай болонхой.

Энэ жэлэй зун һургуулиинхидта түрэл ажахынь харюусалгатай хэрэг даалгаа һэн. Алар Голландиһаа асаргаланан эрхим сортын хартаабхын үрэнэн үхибүүдтэ үгтөөд, тарилга, харууһалгын ажалые һурагшад багшанарайнгаа хүтэлбэри доро дүүргэбэ. Хүүгэдэй тарижа харууһалһан хартаабха намартаа баянургаса үгэхэ гэжэ найдагдана. 1 гектар үлүүтэй талмайда таригдаһан хартаабха гол түлөө ерэхэ жэлэй үрэнэн болохоор хараалагданшхай.

**С. ВАСИЛЬЕВ.**

# ЗУЛГЫ ҺАЙХАН ЗУНАЙ АМАРАЛТА

Үнгэрһэн жэлэй зунай амаралтын үедэ хадата Ахын аймагай 310 хүүгэд эндэб лагерьнуудта бээ хүдэржүүлээ, һайжаруулаа һэн. Амархынгаа хажуугаар үхибүүд аша туһатай ажал хэһэн, мүн бүлэг эдиршүүл—26 хүн—аяншалгын лагерьта байха үедөө Орлигһоо Тиссэ голой эхин хүрөөд, гэдэргээ бусаһан гээшэ.

Байгша оной зунай амаралта эмхидхэхэнь хүшэр байгаа. Эрдэм һуралсалай таһаг мүнгэ оложо ялаад, аймагай захиргаанда хандаһаниинь, 5,5 миллион түхэриг дамжуулаа һэн. Тингэжэ энэ зунай нарануудта аймагай олон хүүгэд амарха аргатай болоһон юм.

Орлигой, Сорогой, Саданай, Бүрэн-Голой дунда һургуулинуудай дэргэдэ хүүгэдэй гансал үдэртөө амарха лагерьнууд эмхидхэгдээ. 20 үдэрэй туршада июнь соо эндэ 160-аад үхибүүд амараа. Эдэл һургуулинуудта хүүгэдэй ажалай-амаралтын лагерь июнь һарада хүдэлөө. 50 гаран хүүгэд эндэ амарха үедөө ажаллаа, хүдэржөө.

Аяншалгын 2 лагерь эмхидхэгдэбэ. Орлик—Баян-Гол — Сайлак — Шарза—Орлик гэһэн маршрудаар түрүүшын аяншалга июнь һара соо 15 үдэрэй туршада үнгэрбэ. Энэ аяншалгада 35 хүүгэд хабаадаа. Июль соо Орлик—Хойто-Гол—Жойгон—Орлик гэһэн хада хабсагайта харгыгаар 25 эдиршүүл аяншалга һэн.

Орлигой, Сорогой дунда һургуулинуудай һурагшад (15—15 хүүгэд) спортын-элүүржүүлгын лагерьнуудта амараа, бэе махабадаа һайжаруулаа.

Аймагай захиргаанай туһаламжаар хүүгэдэй амаралтын түлөө түлбэриин хэмжээн нилээд доогуур байгаа—1.5 мянган түхэригтэ юм. Гадна олон хүүгэдтэй, материальна тулюур байдалтай бүлэнүүдэй үхибүүд түлөөһэгүйгөөр амараа.

**Малай корр.**

## МВД-һээ мэдээсэнэ

# ҺОГТУУДАА НАЙРААД...

Үнгэрһэн долоон хоногой туршада республика дотор 260 гэмтэ ябадал гаргадаа. Эндэ гурбан хүн алуулаа, 16 ушарта зорюута добтолжо сохёо, гэмтээгээ. Тинхэдэ нэгэ эхэнэрые хүсөөр эдлэһэн, үмсын зөөридэ 158 хулгай хэгдэһэн, 7 автотранспорт хулгайлһан, наркотическа бэдосуудые хэрэглэһэн 22 хүн баригдаһан байна.

Долоон хоногой туршада архидаһанай һүүлээр гэр бүлэдөө шуураа татаһан, наншалдаһан, алалсаһан баримтанууд бии. Эндэ һогтуу хөөр эсэгэ хүбүүдээ хутагаар хадхажа, гэмтээһэн байба. Эдэнэр хэд бэ гэхэдэ, Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ совхозой тракторист, Улаан-Удын авационно заводой слесарь болоно.

Загарайн аймагай Шэнэ-Бэрээн тосхоной 5-дахи СПТУ-гай һурагша багшаяа таба дахин хутагаар хадхаба. Тэрэ өөрөө ерэжэ, бэеэ тушаагаа.

Улаан-Удын Степной Протох һуринай гурбан коммерсантын капуста наймаалжа байхадань, «Нива» машинаар ерэһэн хулиган хүбүүд тэдэнние буугаар айлгажа, 70 килограмм капустыень абаад, тэрьелһэн байгаа. Эдэнэр тэрэл удэртөө баригдаа.

«Эзэгүй хэбтэһэн зоёрине һабардахал» гэжэ ябагшад Испаниһаа ерэһэн бүлэг аяншалагшадай Янон орондо бүтээгдэ н э н «Н и к о н», «Олимпик», «Пента» фотоаппарадуудые, «Фавила» гэжэ дурамбай, жолоошоно үнэмшэлгэ, тэдэнэрэй гуобан паспорт, мүнгэ болон бусад хэрэгсэлнүүдые тоноод, тэрьелһэн байна. Мүнөө бэдэрэлгэ хэгдэнэ.

Республикын харгынуудта гэнэ усал олоор үзэгдэнэ. Эндэ һогтуугаар машина жолоодожо ябаһан эрхэтэдэй гэмээр хэды хүн наһа бараа, автомашина хүмэреэ гээшэб? Байгша оной түрүүшын хахад жэлэй дүнгөөр һогтуугаар машина жолоодожо ябаһан 8150 хүн республикын ГАИ-гай инспекторнүүдтэ баригдаа. Тэдэнэй 2366-нинь гүрэнэй машина жолоодожо ябаһан хаюм. Мүнөө тэдэнэй 3727-нинь машина жолоодохо эрхэһээ хаһагдаба.

Үнгэрһэн долоон хоногой туршада һогтуу ябаһан 535 хүн баригдажа, төлэрүүлгын газарта оруулагдаа. Тинхэдэ хулиган ааша гаргаһан, гэр бүлэдөө шуураа татаһан 230 аад хүн милицин хүдэлмэрилэгшэдтэ баригдажа, захиргааануудай үзэмжэдэ хэрэгүүдынь эльгээгдэнхэй.

**Буряад Республикын МВД-гэй хэблэлэй бүлэг.**

# Телевидени

**АВГУСТЫН 8-һаа 14 ХҮРЭТЭР**

## Понедельник, 8

**«Останкино» канал**
7.30— Үглөө. 10.00 — «Деловой вестник». 10.15— Хара, шагна. 10.40— «Дикая роза»— фильм. 11.05— Мультфильм. 11.15— Америкэ М. Таратутатай. 11.45 —«Предприниматель». 12.00 — Шэнэ һонин. 17.00—Шэнэ һонин. 17.25—Манай хүргэмтэ клуб. 18.00— Олото саг. 18.40— «Мир» гэһэн телерадиокомпаниин дамжуулга. 19.00— Шэнэ һонин. 19.25— Дэлхэй мүнөөдэр. 19.40— «Азбука собственника». 20.00 — «Час пик». 20.25—«Дикая роза» — фильм. 20.50— «Белый попугай» гэжэ клуб. 21.40— «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 22.00— Шэнэ һонин. 22.30— Һайн дуранай нааданууд. Түгэсхэлэй дамжуулга. Футбол. Россин суглуулагдамал команда — Дэлхэйн суглуулагдамал команда. 01.00— Шэнэ һонин. 01.25— Спортивна уик-энд. 01.40— «Мерилин» баримтата фильм.

**«Росси» канал**
9.00— Мэдээнүүд. 9.20— «Автомиг». 9.25 — «Требуются, требуются». 9.35 — Формуло-730. 10.05 — Эй-Би-Си-гэй бүхэдэлхэйн һонинууд. 10.35— Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 11.05— «Дом с привидениями»— фильм. 12.35 — Мульти-пульти. 12.45— «Обратный адрес». 13.15 — Таряашадай асуудал.

**Буряадай ТВ**
17.30— «Лад» гэһэн видеоканал. 18.5 19.10— «Кур «Лад» гэһэн үргэлжэлэл. 2 сууряан. 21.00 хэлэөбди. 21. (буряадаар).

**«Росси» ка**
21.25— «П дешевой к фильм. 22.30 истины». 23.30 23.50— Одод — «Репортер Һайн дуранай Спортивна гим

## Вторник, 9

**«Останкино» канал.**
7.30— Үглөө. 10.00—Дэлгүүрэй шэнжэлэл. 10.15 — «Веселые нотки». 10.35 — Мультфильм. 10.45— «Дикая роза»— фильм. 11.15— Хүн ба хуули. 11.45— Хэрэг. 12.00 — Шэнэ һонин. 17.00— Шэнэ һонин. 17.25 — «Война роботов». 17.50 «Волшебный мир или синема». 18.10— «Джем». 18.40 — Хүшэгын саана. 19.25— Документнүүд ба хуби заяанууд. 19.40— Асуудалай тэмдэг. 20.00— «Час пик». 20.25 — «Дикая роза» — фильм. 21.00 — «Прогулки с Н. Бродским». 21.45 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 22.00— Шэнэ һонин. 22.30 — «Считается опасным»— фильм. 00.25— Һайн дуранай нааданууд. 00.55— Футболоор Россин чемпионат. «Локомотив» (Москва)— «ЦСКА». 11-дэхи тайм. 01.50— Эгээл түрүүлэн. 02.00—Шэнэ һонин. 02.20— «Авто-шоу».

**«Росси» канал.**
9.00— Мэдээнүүд. 9.20— Тодорхойгоор. 9.30 —«Автомиг». 9.35 — «Требуются, требуются». 9.45— Формуло-730. 10.15— Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.45— Эй-Би-Си-гэй бүхэдэлхэйн һонинууд. 11.15—Ябаябди. 11.20 —«Санта-Барбара»— фильм. 12.10—«Дед и журавль».— Белоруссиин хүүхэлдэйн театрай спектакль. 13.10—Телегазетэ. 13.15 — Таряашадай асуудал.

**Буряадай ТВ.**
17.30— «Зима в Таксимо» —баримтата фильм. 17.50— Мүнхэ зула. 18.20 — «На Таксимо»—баримтата фильм. 18.40—Байгал. 18.55 — «Курьер». 19.25 — «Талын галнууд». «Курумканский» симо»— бар 18.10— Дуу 18.40— «Ну деоканал. 19 19.35— «Кур Эрхэтэн ба х Буряадаар х — Байгал (бу

**«Росси» ка**
21.10— «Д — фильм. 23.2 дамжуулга .2 нүүд. 23.50— нэ. 23.55 — — Хүнгэн ат пын чемпиона

## Среда, 10

**«Останкино» канал.**
7.30— Үглөө. 10.00 — Россин дайджест. 10.15 — Мультфильм. 10.30— «Дикая роза»— фильм. 10.55— Аяншалагшадай клуб. 11.45 — «Деловой вестник». 12.00 —Шэнэ һонин. 16.20— Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. 1/4 түгэсхэл. 17.00— Шэнэ һонин. 17.25 — «Война роботов». 17.50 — «Комикс бум». 18.05 — Харюсунууд. 18.40— «Мир» гэһэн телерадиокомпаниин дамжуулга. 19.00 — Шэнэ һонин. 19.25— Дэлхэй мүнөөдэр. 19.40 — «Технодром». 20.00 — «Час пик». 20.25 — «Дикая роза» — фильм. 20.55— Эрас Гарин тухай дамжуулга. 21.40 — «Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Шэнэ һонин. 22.30—«Монолог». 22.45 — «А корабль плывет»—фильм. 01.00—Шэнэ һонин. 01.20— «Бумеранг». 01.55—«Магик-шоу».

**«Росси» канал.**
9.00— Мэдээнүүд. 9.20 —Тодорхойгоор. 9.30—«Автомиг». 9.35— «Требуются, требуются». 9.45—Формуло-730. 10.15—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.45—Эй-Би-Си-гэй бүхэдэлхэйн һонинууд. 11.15—Амар мэндэ, Европо. 11.45 —«Санта-Барбара» — фильм. 12.35— Телегазетэ. 12.40—Таряашадай асуудал.

**Буряадай ТВ.**
17.50— Бамбаахай. 18.15 —Байгал. «Курьер». 19.00— «Толи» гэһэн залуушуулай видеоканал. 19.35 — «Ракурс» дурадхана. 20.35—Буряадаар хэлэебди. 20.40 — Байгал (буряа

**«Росси» ка**
21.00—Кон «Санта-Барбар 22.10 — Хэн гүй. 22.20—« ны»—видеофи «Тихий дом». дамжуулга. 2 нүүд. 23.50— 23.55—Спорти га. 24.00—П нуудай мэдэ Хүнгэн атле чемпионат.

## Четверг, 11

**«Останкино» канал.**
7.30— Үглоо. 10.00—Дэлгүүрэй шэнжэлэл. 10.15 — Мультфильм. 10.40—«Дикая роза»—фильм. 11.05 — Ан амитадай аймагта. 11.45 — «Предприниматель». 12.00— Шэнэ һонин. 16.20—Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. 1/4 түгэсхэл. 17.00 —Шэнэ һонин. 17.25—«Война роботов». 17.50—«Мультитроллия». 18.05— 16-тай ба тэрээнһээ дээшэ наһатайшуулда. 18.40 — Юртэмсэ дэлхэй. 19.00—Шэнэ һонин 19.25 — Документнүүд ба хуби заяанууд. 19.40— СБгэй нюуса. 20.00—«Час пик». 20.25 — «Дикая роза» — фильм. 20.55 — «Лидер», 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00 — Шэнэ һонин. 22.30—«Москва — Кремль». 22.50——Дуун-94. 23.35—«Дорога в парадиз» —фильм. 01.15—Шэнэ һонин. 01.35—«За цыганской звездой...».

**«Росси» канал.**
9.00—Мэдээнүүд. 9.15 — Тодорхойгоор. 9.25—«Автомиг». 9.30 — «Требуются, требуются». 9.40—Формуло-730. 10.10—Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.40—Эй-Би-Си-гэй бүхэдэлхэйн һонинууд. 11.10—Ябаябди. 11.20 —«Санта-Барбара»— фильм. 12.10—«Дед и журавль».— Белоруссиин хүүхэлдэйн театрай спектакль. 13.10—Телегазетэ, 13.15 — Таряашадай асуудал.

**Буряадай ТВ.**
17.30—«Зима в Таксимо» —баримтата фильм. 17.50— Мүнхэ зула. 18.20 — «На Таксимо»—баримтата фильм. 18.40—Байгал. 18.55 — «Курьер». 19.25 — «Талын галнууд». «Курумканский» колхозой зу тухай. 19.5 автомобиль. даар хэлэебд гал (буряада

**«Росси» к**
20.50— «— фильм. 21 нута соо һай хай. 21.55 22.30 — Фу чемпионат. ва)—«Камаз 23.30—Мэдэ Одод хөөрэн болоор Рос 11-дэхи тай тивна дамжу

## Пятница, 12

**«Останкино» канал.**
7.30—Үглөө. 10.00—Шэнэ старт. 10.15—Шаазгай. 10.40 —«Дикая роза» — фильм. 11.05—«Танзиля»— баримтата фильм. 11.15— Бүхэли жэл огородой эдэтэй. 11.45 —«Бизнес-класс». 12.00 — Шэнэ һонин. 16.20—Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. 1/4 түгэсхэл. 17.00 —Шэнэ һонин. 17.25—Онтохондо айлшаар. «Про Красную Шапочку». 1-дэхи сери. 18.50—«Азбука собственника». 19.00—Шэнэ һонин. 19.25—Хүн ба хуули. 20.05 —Долоон хоногой хүн. 20.25 —«Дикая роза» — фильм. 20.50—«Поле чудес». 21.40 —«Амгалан нойрсогты, багашуул!». 22.00—Шэнэ һонин. 22.30—«Полиция, питон—356»—фильм. 00.45— Ехэшүүлдэ мультфильм. 01.00—Шэнэ һонин. 01.20— «Музоообоз».

**«Росси» канал.**
9.00—Мэдээнүүд. 9.20 — Тодорхойгоор. 9.30 —«Автомиг». 9.35—«Требуются, требуются». 9.45 — Формуло-730. 10.15 — Шуран бэрхэ хүнүүдэй саг. 10.45—Эй-Би-Си-гэй бүхэдэлхэйн һонинууд. 11.15—Ябаябди. 11.25 —«Санта-Барбара»— фильм. 12.15—Телегазетэ. 12.20 — Таряашадай асуудал. 17.00 —Мэдээнүүд. 17.20—Пятницын Диснейд. «Снова молодой». 1-дэхи сери.

**Буряадай ТВ**
18.15 — Мультфильмнүүд. 18.40— Буряад орон. 19.40 — «Курьер». 20.10 — Буряадай панорама.

**«Росси» к**
21.10 — — фильм. 22.35 шоу». Россин чем такк» (Москв тив» (Нижни дэхи тайм. нүүд. 23.50 24.00 — Фу чемпионат. 00.50 — Сп жуулга. 00.5 летикээр Е нат. 01.20 — нуудай мэдэ

## Суббото, 13

**«Останкино» канал**
8.30 — Шуран бэрхэ хүнэй субботын үглөө. 9.15 — «Спорт-шанс». 9.45 —Метрополит Кириллэй үнэн һургаалнууд. 10.00 — «Зов джунглей». 10.30— «Мир» гэһэн телерадиокомпаниин дамжуулга. 12.00— Үглөөнэй почто. 12.30 —Медицинэ шинии аша туһада. 13.00 — Соёлой һонинууд. 13.10 — «Смак». 13.25— «Влюбленный»— фильм. 15.00 — Вера Городовскаятай уулзалга. 15.30 —Афинада А. Д. Сахаровай нэрэмжэтэ Ураскоорондын фестиваль тухай. 16.00— Шэнэ һонин. 16.20 —«Х» программа. 16.30 — «Кэтвизл». 17.05 — «Семь гектаров советской эпохи». 17.35— Ан амитадай аймагта. 18.20 — Забһарлалгүй гөөр. 18.50 — Хүн ба хуули. 19.00 — «Счастливый случай». 19.50 —«До и после». 20.40 — Россин ододо. 21.40—«Амгалан нойрсогты, багашуул». 22.00 —«Новости плюс». 22.45 —«Послание мертвемиз» — фильм. 00.40— Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл. 1/4 түгэсхэл.

**«Росси» канал**
9.00— Мэдээнүүд. 9.20— Тодорхойгоор. 9.30 —«Автомиг». 9.35 — Мультипульти. 9.55 —«Рост» гэһэн студи. 10.25 — «Пилигрим». 11.15 —Елена Фигурина— уран зурааша. 11.45 — «Иван да Марья» — фильм. 13.10—Мультфильм. 13.40 —Таряашадай асуудал. 14.00 — Мэдээнүүд. 14.20 — Хилэгүй футбол. 15.15 —«Грош в квадрате». 15.45 — «Козырная дама». 16.15 — «Как жить будем?» 17.00— Хүн Европын че — Мультфи Үдэр бүрин —Хүүгэдэй — Һайн б «Таганское тата фильм. нүүд. 21.25 нэ. 21.30 — 22.00 — фильм. 23.3 аргагүй амт Тон нюуса. тивна дамжу Хүнгэн атле чемпионат.

## Воскресени, 14

**«Останкинэ» канал**
9.15 — Олимпиин үглөө. 9.50 — Спортлото. 10.00— Марафон-15. 10.40 — Эрта үглөөнһоо. 11.00 —Полигон. 11.30 — Бултадаа гэртээ байхадаа. 12.00 — Үглөөнэй одон. 12.50—«Пи» гэһэн тэмдэг доро. 13.35 — «Вагон 03». 14.10 — «Столыпинай һүүлээр. 2-дохи хуби— фильм. 15.05 —Шаргалка. 15.10 — «Подводная одиссея команды Кусто». 16.00 — Шэнэ һонинууд. 16.10— «Живое дерево песмесел». 16.15 —Европо руу хараһан сонхо. 16.45—«Вокзал мечты». 17.30 — Аяншалагшадай клуб. 18.25 — Мультфильмнүүд. 19.20 — «Кошачьи радости» — баримтата фильм. 19.40 — «Бомонд». 20.00 — Шэнэ һонинууд. 20.20 — Диалог сэхэ дамжуулгада. 21.05 — «Гаспары» — фильм. 23.00 — Воскресени. 23.55 —Ехэшүүлдэ мультфильм. 00.20 —«Любовь с первого взгляда». 01.00 — Шэнэ һонинууд. 01.15— Баскетболоор дэлхэйн чемпионат. Эрэшүүл.

**«Росси» канал**
9.00— Мэдээнүүд. 9.20— Автомиг. 9.25 — «Сеньора Виктория» — баримтата фильм. 9.55 —«Рост» гэһэн студи. 10.15 — Үглөөнэй амар мэндэ. 10.55 —«Атыбаты». 11.25 —Хүнгэн атлетикээр Европын чемпионат. 12.30 — Эсэгэ оронойхид. 13.00 —Разговор на фоне истории». 13.40 — Таряашадай асуудал. 14.00 —Мэдээнүүд. 14.20 — «Не вырубить», шлягер». 15 атлетикээр нат. 16.55 на». 17.40 дитэ дэлхэй. ил Глузки 19.35— Уд дэр. 19.45 на. 20.40 — 21.00 — М — Одод х Спортивна д —Ксюшэдэ, спустя» — «А» програ

Редакторай уялга дүүргэгшэ Ц. Б. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

РЕДАКЦИОННО КОЛЛЕГИ: ДАШЕЕВА Г. Х., ДОНДОГОЙ Ц. Ц., ЖИГЖИТОВ Б.М. Ж (харюусалгата секретарь), НИМАЕВ П. Н. (редакторай орлогшо), ОЧИРОВ С. Д., РИНЧИНОВ С. Д. (редакторай орлогшо), ТОКТОХОЕВА В. Э.

**Эмхидхэн байгуулагшад—Буряад Республикын Верховно Совет, Буряад Республикын Министрнүүдэй Совет**
**Бүгэдэ буряадай үндэһэн соёлой эблэл болон редакциин ажаяша коллектив.**

Манай адрес:
670000, Улаан-Удэ, Коллондаришвилиин үйлсэ, 23, «Буряад үнэн» газетын редакци

Редакциин телефонууд: редакторай—2-50-96, приемныи — 2-54-54, редакторай орлогшонорой — 2-68-08, 2-62-62, харюусалгата секретариин—2-50-52, секретариадай—2-66-76, таһагууд: политическэ—2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социально-экономическа—2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-67-81, 2-61-35, соёлой эрдэмэй болон һургуулинуудай 2-60-21 (даагшань), 2-57-63, олоннитын хүдэлмэриин ба мэдээсэлэй—2-54-93 (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын —2-60-91; корректорнүүдэй— 2-33-61, хэблэлдэ бэлдэгшэдэй—2-35-95. Манай корреспондентнүүд: Агинскда — 3-42-19, Закаменскда—30-61.
Буряад Республикын Министрнүүдэй Советэй хэблэлэй телефонууд: директор — 2-49-94, бухгалтерия — 2-23-67, вахта—2-56-62.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудаһан хэмжээтэ. Индекс 50901. Хэһэг 4526. Стереотипта тушаагдаһан саг 19.30.

Буряад Республикын республикано типографида газетэ хэблэгдээ. Директорэйнь телефон: 2-40-45.
Мүн 69-дэхи номертойгоор бүрилдэ абтанхай. Зак. № 150.